

ఆంధ్రప్రదేశ్

309449

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 6.

చెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ మే నెల 2 వ తేది శుక్రవారము

NO. 27.

సంపుటము. ౩

సిద్ధాంతి నామ సంవత్సర వైశాఖ మాస శుద్ధ ద్వితియ ౨.

సంఖ్య ౨౭

ఆంధ్రప్రదేశ్

అన్ని నామ సంవత్సరము

వెల స్వల్పము
తల నొప్పులకు
వేరు పొందినది.
గుణము లేకుండిన
మీ వైకము మీకు
ఇయ్యబడును.
వనమూలికలచే
చేయబడును.
సువాసన గలది.

గుణ మధికము
పంచభాషను
చూచి కొనిన
మోస ముండదు.
ఒకసారి పరీక్షించి
చూడుడు.
చక్కని డబ్బీలో
వెల ౨ అణాలు.
అన్ని దుకాణముల
లోను దొరుకును.

ఆంధ్రప్రదేశ్

6, తంబు శిట్టి వీధి, మదరాసు.

109, ప్రేరి రోడ్డు, పోస్టు, బొంబాయి

సర్వవృత్తిక విషయజీవని.

(రిజిస్టర్డ్) (కేసు మాన్యు) 588
దుఃఖముతో వచ్చువారు సంతోషముతో పోవుదురు.
గుణములేదని యజ్ఞపుణ్యమువారలకు నూ 100 ఇవ్వాలి.

ఇది ప్రతి వత్సరమునందు
వలసిన ముద్రాపత్రము. అంక్ష
యూగాది, తేది, తేద్యాలచే పాఠ
ప్రకాశించుచున్నది. ఎన్ని దినము
అంక్షనను మందు గుణమునూడు,
తేదినకు మాత్రము కాక ఎంక,
కుక్క, పాము, జిల్లి, మొదలగు
విషయములకు కాటుకలు నువ్వయో
గించును. వెల పాకెట్ 1-౩ 0-0-0
పాకెట్ 0-3-0. 1 దబ్బా పాకెట్
వెల రూ 5-0-0. పాకెట్ వెలు.
పాకెట్ 2 పాకెట్లు తీసికొనివారికి పాకెట్ ఇవ్వాలి.
6 ప్రకటన 100 కి 25 మామయూ కమిషన్ నియమించును.
చేయవలెను:— ధన లక్ష్యము కలది,
10 వేంకటేశ్వరస్వామి వీధి, పాకెట్ వెలు పోస్టు, మదరాసు.

ప్రతాపకస్తూరిమాత్రులు

క్రేమర్లము, సువాసన, ఘాటుగలిగి అత్యంత, వాయు, జలుబు, జ్వరము, నన్ని పాతము, దగ్గు, కలరా, వేగు మొదలగు వాటిని హరించుటలో క్రమముధరుల్యం. 200 మాత్ర అక్ష. క్యాలండరు సహా 12 సీసాలు 2-4-0. వి. పి. ఖర్చులు వేరు.
పి. పి. పి. అంకుర, పొందూరు, గుంటూరు జిల్లా.

గం విజయిల్లు కొవలెను.

యీ దిగువ ప్రయోజన కంపెనీలో పనులేయూ
టకు రూ 80 మొదలు రూ 50 వరకు అన్ని జిల్లాలు
లోను యేజిల్లు కావలయును. అక్షి నిర్ణయించి 12-4-1919
లోపల దరఖాస్తులు పంపుకొనవలయును. (1558)
కార్యదర్శి, S. P. B. Co. Ltd. రామపురం, మదరాసు.

పంటివైద్యము.

డాక్టరు గిబ్బర్ బ్రదర్లు
13 కెన్సెల్ లెన్, ఎన్కూర్, మదరాసు.
ఈ రణవైద్యులు ఏకారణము చేసిన పండ్లను వెరికి
జేయవలసి యుండిన సెప్పిలేషన్ల సీక్వేయరును. బలహీన
మైన పండ్లను బంగారు కట్టులచేత బలపరచుట సంకల పం
డ్లను బంగారుచేత మూయుట, పల్లు క్రొత్తకట్టుట, ఇంకను
పంటిసంబంధమైన అన్ని వ్యాధులను నూతనవైద్యశాస్త్రప్రకా
రము మిక్కిలి తక్కువ ఖర్చుతో చికిత్సచేయ ముందుకు వచ్చి
యున్నాము. పంటిని తీయవలయునో స్పష్టత చేత తీయవలయును.

150 పుటల పుస్తకము ఉచితము

అక్షిగ్యును కాల్గొనుమును పొందుట స్వా
భావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుటవలననే కల
గలదు. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము అక్షిగ్యుమార్గ
మును కలగజేసి కీరసాఖ్యమును దృఢపాత్రమును, ఆ
య్యవృద్ధిని ఇచ్చించును. ఈ పుస్తకము ఇశాముగా
సేయబడును. పోస్టుచార్జి యే మే ఖరీదించి పంపెద
ము. వెంటనే వ్రాయుకోవలెను. (219)

వైద్యశాస్త్ర మునీశంకర్ గోవిందజీ,
అశింకనిగ్రహ కౌషధాలయం, 157, బ్రాడ్వే, మదరాసు

తామర తైలము

దబ్బీ 1-౩ అ. 6. 12-౩ రూ. 8-8. 10-౩ రూ. 2౬.
109, ఫేరిరోడ్డు పోస్టు, బొంబాయి, తంబు శిట్టి వీధి, మదరాసు

100 మిక్కిలి మనోహరముగు సువాసనకలిగిన 128

(రిజిస్టర్డ్) ఆటో దిల్ బహార్ (రిజిస్టర్డ్)
కాబడినది కాబడినది

ఇప్పటికాలపు రుచికరమైనది. సాటిలేని మనోహరమగు సువాసనగలది.
అల్పాహారము, సారాయము గాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము
చేయబడిన కేరల పుష్పసారము.

నీ తువాలపై కొన్ని బిందువులు చిలుకరించినచో, మనోహర
మగు సువాసన నిష్పలకరించును.

ఈ క్రింది సీసాల పరిమాణములో నుండును.

(చిన్న వైజు ఆర (డాం)	సీసా 1-౩ రూ 0-8-0
మధ్యరకం వైజు 1 (డాం	,, ,, 0-12-0
కేరళ వైజు 2 ,,	,, ,, 1-4-0
వైజు 4 ,,	,, ,, 2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు బుడ్డి 1-౩ 0-6-0, రి బుడ్డకు 0-14-0 ప్రత్యేకము
పల్లె, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపావులలోను దొరుకును. దీనికి
అనేకమగు నకలు వెంట్రు కలవు. కావున తాము కొనుగవును సీసావైన
ను, కార్డువైనను ఆటోదిల్ బహార్ రను పేరును పరిశీలింపుము. ఈ ఆటో
దిల్ బహార్ యొక్క సలక్షణములను పరిశీలనచేయగోరువారి దిగువకానికి
వ్రాసినచో అదాకివత్తు గల సువాసన కార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

సోలుయేజిల్లు:— ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 155, జుమ్మా మసీదు వీధి, బొంబాయి.
మదరాసు యేజిల్లు:— మెనాతాపురం త్రంమూర్తి, చై నాబహార్ రోడ్, మదరాసు.

మలయ చందనము

(1251) శివరంగమునకు తువారము
మందు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు ఎవరికిని
తెలియదు. పర్యాయ లేదు. విచిత్రా
యన్నగు కఠినచిక్కిల పనిలేదు. రుచ్య
మైన మామలయచందనము ఎంతయు
తెలుపు, వచ్చు అను మామ విధముల
శివరంగము మామలయలో మామము. దబ్బీ 1-౩ 2-0-0
గంధర్వశార్మ, రాజమండ్రి.

ఆత్మజ్ఞానా.

కీరమును విడచినతరువాత ఆత్మసిద్ధి.
తత్వముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయచర్చ
గ్రంథకర్త:— పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. పి.
శివవైజు చక్కని గ్రంథము. వెల రూ. 0-0-0.
మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము
పోస్టు కాఫ్ 212, మదరాసు.

హిందూదేశపు వివాదపరిస్థితి.

అఖిలభారత కాంగ్రెసు కమిటీవారు ప్రధాన మంత్రికి తంత్రివార్త సంపుట.

ప్రస్తుతవిధానమును మార్చు గోరుట.

బొంబాయి నగరములో నున్న అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘాక్షరములు పండిత మనమోహన మాలవ్యగారు, లండను నగరములో నున్న ప్రధానమంత్రి, హిందూదేశ రాజ్యాంగ మంత్రి, సింహా ప్రభువుగార్లకు ఈ దిగువ తంత్రివార్త సంపిరి.

తంత్రివార్తలోని విషయములు.

హిందూదేశములోని గాఢమైన వర్తమానపరిస్థితియను ఈ పరిస్థితికి కారణములును ప్రస్తుతము అవలంబింపబడుచున్న విధానమును మార్చుచేయవలసినదని కోరుటకు అవసరములను బాల్మీ సార్వభౌమ ని ప్రభుత్వము నకు తీరముగా తెలియబడు పత్రమును నీ దినపత్రికల భారతకాంగ్రెసుసభవారు కోరుచున్నారు. హిందూదేశములోని కొన్ని భాగములలోని ప్రజలు భావోద్వేగములకు కార్యములు చేసిరి. ఈచర్యలకు మేము చాల విచారింపి ఖండించుచున్నాము. ఈ దౌర్జన్యముల ఆపుటకు ప్రజాసాయకులు తమ తులుకుబడి విచారింపించి జయప్రదముగా కల్లోలములను ఆపిరి ఇట్టి దౌర్జన్యములకు, కల్లోలములు బయటపడుటకును, ప్రజల భావోద్వేగములను మరింత హెచ్చుచేసి మహాభయమును బుట్టించి, ఇట్టి చర్యలు చేయుటకు కలిగిన కారణములను నివేదితముగ బట్టి ఆలోచింపవలసినదని ఈసంఘమువారు కోరుచున్నారు. ఈ నెల 14-వ తేది గల హిందూదేశ ప్రభుత్వము వారియొక్క తీర్మానములో వర్తమాన పరిస్థితి రాలిటు చట్టమును రద్దు చేయుటకు బయటపడిన ఆందోళనములను ఏర్పడిన నడుపుచు, ఈవిషయమును అసంపూర్తిగా తెలిపిరి. భారతవర్షములో సర్వజనులను నిస్సంక్షేపముగా రాలిటు చట్టమును తీవ్రముగా కృత్రిమముచేయు సామ్రాజ్యవాదన సభలోని అసభికార సభ్యులందరూ ఏకమతముగా ఆక్షేపించిన అధికారుల వోట్లకులన కాపనమును ఆమోదించుట చేతను దేశమునందంతటను అప్రతిమాన మగు కృత్రికాభిప్రాయము నర్థింపబడుచేతను, ఈచర్య ప్రజలు కాంతభావముతో రాలిటుచట్టమును రద్దుచేయుటకు ఆందోళనము ప్రారంభించిరి; కాని ప్రజలందరిచేత పూజింపబడుచున్న మహాత్మా గాంధీ మహాశయునివైనను తదితరప్రజాసాయకుల వైనను హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారును, పంజాబు ప్రభుత్వమువారును దీర్ఘ ప్రభుత్వమువారు అనవసరముగా చర్య తీసికొనుటచేత, ప్రజలలో కోపానలనమును, అసాధారణమగు భావోద్వేగమును బయటపెడినది. ప్రభుత్వమువారియందును ప్రజలయందును సంభూతముల జనింపకలేనన్న ప్రస్తుతపు ఆసంతృప్తికి కారణములును ఇంకను ముఖ్యమైన ఇతరవిషయములును కనుగొనవలయును. ఈ మహాసంగ్రామమునందు భారతవర్ష మంతయు రాజధక్తితో నిండియుండెను. భారతీయు లందరూ విశేష సహాయమును చేసిరి. ఈ మహాసంగ్రామము యొక్క ఆదర్శములను పలు సారులు రాజకీయత్రేణును, ప్రధానమంత్రియు నుడివెను. ఈ ఆదర్శము ప్రోత్సాహమును హృదయము చెందెను. బ్రిటిషు రాజ్యాంగక్షేత్రము రాజకీయస్వేచ్ఛను గూర్చియు, స్వయం నిర్ణయనూతన సర్వప్రజలకు వర్తించుటను గూర్చియు గొప్పవాదానముల జేసిరి. ఈవాదానములకు తోడుగ, హిందూదేశ రాజ్యాంగమున కేతంది సంస్కరణవిధానమును తయారు చేసి సిఫారసుచేయుటకు పంపబడిన యుద్ధములను ఏర్పడిన విమలవరమగు పరిస్థితులను ప్రజలు చాల కష్టములలోనైరి. ఇట్టికష్టములకు అన్వేషన, ప్రజలు నివృత్తిపాతబుద్ధితో సహాయముచేసిరి. భారతీయుల సేవను, సహాయమును, ప్రధానమంత్రియును, ఇతరరాజ్యాంగక్షేత్రములను చక్కగ సంపూర్ణముగా గ్రహించిరి. యుద్ధవిరామము ప్రారంభమై నవ్వునందియు, భారతీయుల వాంఛల విషయమై ముఖ్యముగా సంస్కరణముల విషయమై హిందూదేశములోని అధికార అసభికారి యూరోపియనుల యొక్క భావములలో గొప్ప మార్పు కలిగినది. భోజన వదార్థముల యొక్క హెచ్చుతగ్గులచేతను, బట్టలభరిదు విపరీతమగుటచేతను, మధ్యస్థులయొక్కయు, అంతింకై తక్కువ వారి యొక్కయు భాధలు చాల హెచ్చుగనున్నవి. దేశములోని చాలభాగము

లలోగర్ల మూలమరీచుకుంటున్నచేత, ప్రజలస్థితి మరింతనిదానము జెందును. భోజనవదార్థములను కంట్రీలో చేయుటయందు సరియైన యాజమాన్యము లేకుంటున్నచేతను, ఆ యాజమాన్యములయొక్కయు ఓడల ఎగుమతిరేట్లు యొక్కయు నివృత్తి వారకమువారి కష్టముల నిర్లక్ష్య భావమున జూచుచున్నారనియు, కష్టములను తొలగించుటకు తాము చేయగలుగునంత మహత్త్వమును చేయకున్నారనియు ప్రజలకుకుచున్నారు. ప్రధాన మంత్రిగారు, మంచి పలుకుబడిగల నాయకులను చెల్లు వాక్యములు, చేయు నిమగ్నము నుపేక్షింపబడుచు న్నువి. అంగ్ల ప్రాంతద సత్రికలును, హిందూదేశ మందలి యూరోపియను అసోసియేషనును, గ్రేటుబ్రిటను నందలి ఇండో బ్రిటిషు అసోసియేషనును విరోధభావమున పనిచేయుటకులన ప్రజల భావోద్వేగ మతిశయించినది. మాంటేగు పిలయ్యువర్ష సంస్కరణ ప్రజాభివ్యుదయదర్శి స్వల్ప సంస్కరణముల వైన నీయవలదని యూరోపియను అసభికారి, అసభికారులెల్లరును పట్టు పట్టుచున్నట్లు దేశీయులలో పెక్కుమంది తలంచుచున్నారు. భారతీయులలో పెక్కుమంది ఈ సంస్కరణకు తొత్తుకొనుచు చాలకనుచున్నారు. ఈసంగతులల్లుండ భారత మౌఖ్యుల సభిర్యు మొదించుటకుగాని భారతీయులకు బ్రిటిషువారితో సమానస్వత్వ అవకాశముల కొనగలుటకు గాని దొరతనమువారి స్వత్వదత్తమున్నారను సర్వకమును దొరతనమువారు బలపరుచుచున్నారు. తమ స్వతంత్ర్యముననే భారతీయులకు కమిషను ఉద్యోగముల నిచ్చుటలో కష్టపాదమును జూపుట, మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిలు వారు నియోగించిన 200 మంది ఉద్యోగియులలో నొక డే భారతీయుడుగ నుండుట ఈ మొదటి గాగల పనులు వై యభిప్రాయమును బలపరుచుచున్నవి. పృథివీ తీవ్రమునః శ్రేణులందు ముమ్మోకటి భారత మహాత్ములనులకు కాలిపేటు మొదటిగాగల తమ పవిత్రస్థల సమస్యను గూర్చి కలిగిన సంకేతము మిత్రమందలివారును, బ్రిటిషు గవర్నమెంటు వారును తమ వాంఛితులను బాగుగ పాటింతురనియు, సంధిసభలో వాటిని గూర్చి యెవ్వరును వచ్చుకొన లేదనియు వారి సంకేతము యుద్ధ సమయమందు తాము జూపిన రాజధక్తి ఆతరును నుపద్రవము తొలగినంతనే మరపుకు వచ్చినదని మహాత్ములు విశేషముగ నెచ్చుకొనుచున్నారు. అట్టి తీవ్రభావమే భారతీయు లందరియందును సామాన్యముగ వ్యాపించియున్నది. యుద్ధసమయమందు దొరతనము వారత్యంత స్నేహభావము జూపి యుద్ధము ముగిసిన గనే పృథ్విప్రాయమునకు కృతిరేకముగ మారుట కలనక, సర్ మైకేలు ఓడ్యయ గారి వంటి అధికారులు కొందఱు బ్రిటిషు భావాలము సాధారముగ గాని ప్రజలను భయపెట్టుచు భయోత్తేజాంకములను చెప్పుచు యుద్ధసమయమున గాని కాంతసమయమునగాని రాజకీయాంధోళనము తమ కసవ్యాకరముగ నుండునని చెప్పబడుటకు ఆ తీవ్రభావ మొక్కచూడగ ప్రజ్వలింపసాగెను. అట్టి సమయమున రాలిటుచట్టములు రెండును సామ్రాజ్యవాదనసభలో ప్రవేశపెట్టబడి రెండింటిలో పెక్కుమంది కఠినముగ నున్నదని ప్రజలు తలచు వలదని మొట్టమొట్టమొదటను, అసభికారసభ్యులై కకంత్వముగ వలదని వాదించినను, కొన్ని దినముల వరకైన సాపవలసినదని తంత్రివార్తలు కుంభకృష్టి కుంసినను అధికారులు వాటినిన్ని నిరసించి ఎచ్చట నేదేశమున నెవ్వరు లేని నీచి కత్తంతపట్టుదలతో ప్రభుత్వమువారికి నిరాఘాటముగ కాసిందిరి. ఈచట్టమును కాసిండుటలన గలగు నవ్వములను భయములను కమిటీవారిచుటవివరింపబాలరు. కాంతసమయముననే ప్రజలవైన నెట్టి సమయముననైన బహిరంగ విచారణను గోరుస్వత్వమును తొలగింపగూడదనియు, తక్కిన స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్యముల తగ్గింపగూడదనియు, ఏమియు నెలుగనివారల గామనిమిత్తము న్యాయకాపనము లొనగు అధికారుల భంగపరుపరాదనియు చేయు ఆందోళనమంతయు మిథ్యా వాదనమనియు, అసందర్భమనియు కొంతమంది నాయకుల స్వీయలాభార్థ మిట్టి యాందోళనను తలపెట్టినయు తెలుపు మూత్రమున అధికారులు సంకృప్తి మొందుచున్నారు. గంధీ మహాశయుడుపూనిన సత్యాగ్రహోద్యమపు మంచిచెడ్డల తర్కించుటకీ సంఘమువారి కధికారము లేకపోయినను ఇట్టిచట్టము కాసిండుటలన దేశమున కొంతయో కీడు మూడునని బాగుగ మనస్సినట్ల నాటి అత్యంతోదాత్తజాభిమానము పురికొల్పినగాని అట్టి మహాబుద్ధి సత్తాను అట్టి మహాకీర్తికాలి ఇట్టి పనికి పూనదని మూత్రమే సంఘమువారు నెక్కిరకాల్గించింపగలరు. గంధీమహాశయుని బలవంతముగ నిరోధించనంత వరకెవ్వరు నెట్టి యల్లరులను సత్యాగ్రహోదోళనములన

కలిగింట్లు నైకింకవరకు తెలియలేదని ఈ సంగతులు వారు తెలియబరుచుచున్నారు. మార్చి 30 వ తేదీని ధిల్లీలో జరిగిన అల్లరులను గూర్చి సంగతిసందర్భముల నరయుట కరడు పోవుచుండ అధికారులకిన సరెస్తుచేసిరి. అంతట అల్లరు లారంభమైరి. ధిల్లీ అధికారుల లనవసరముగ కుపాకులను ప్రజలవై నుపయోగించి అనేకమందిని చంపినని తెలియుచున్నది. నాటినిగూర్చి విచారణచేయగోరగా దొరతనమువారు నిరాకరించిరి. మరియు సంగతిసందర్భముల నంతగ తెలుపక స్థానికాధికారుల పనులకు విశేషముగ ప్రశంసించుచు సంపిస రాష్ట్రప్రభుత్వసేవికను వాడు సత్వముగ ప్రశంసించిరి. గంధీ మహాత్ముని ధిల్లీకి పోనిచ్చిన అల్లర్లంతయు కాంతించియుండెడిదని సంఘము వారు విశ్వసించుచున్నారని అట్లు చేయక యతనిని నిరోధించుట కలన అన్యాయబాదు వీరంగాములందు అల్లరులు ప్రారంభమయ్యెను. బొంబాయి నగరమందు అల్లరు లారంభ మగుటకు సిద్ధమయ్యెను. అంతట అధికారులు వివేకము కలిగి పోలీసు నిల్వించిని నైకిననవాములను నిరోధించి గంధీ మహాశయుని ప్రయత్నములను హింబయు నాయకుల ప్రయత్నములను కొనసాగ నిచ్చుట కలన నెచ్చుది నెలకొల్పబడెను. అన్యాయబాదునకు గంధీ మహాశయుడును అతని సహచరులకు బోయి ప్రజల నెట్లు సమాధానపరచి కాంతి నెలకొల్పినదియు, పంజాబు రాష్ట్రమున దత్తంతకతిన కాపనముల నుపయోగించి నైస్యములకు, రక్షక భటావని, కుపాకులకు, అగ్నిగోళములకు, విమానములకు మరభిరంగులను ఉపయోగించి దేశమంతయు రక్తకల్లి గావించి ప్రజలకు కొరదాలతో కొట్టించి ఎట్లు కాంతి నెలకొల్పినదియు నొక్కచూడ దీర్ఘదృష్టితో నాలోచింపవలసినదని సంఘము వారి కోరిక. పంజాబు రాష్ట్రాధిపతుల దారుణకృత్యములవలన దేశమంతట భయోద్వేగమును కోపావేశమును వ్యాపించెను. ప్రజలు అల్లరులకు బూతుకొను నెడల కఠినకాపనముల నుపయోగించుటావశ్యకము. అట్టి సమయములందు కాంతిని నెలకొల్పుటకు నాయకులందఱును దొరతనమువారికి సరదులు ముఖ్యమైన సిద్ధముగ నున్నారు. కాని పంజాబు రాష్ట్రమునందా న రించిన ట్టి కూర చర్యల కలన మాత్రము కాంతి నెలకొనలేదను. ప్రజలనుములు మరింత కోపింబులు కోపావేశ అవిశ్వాసలీనముల నాలుకు కనుకూలముగనుండురను. చక్రవర్తిప్రభుత్వమువారు వెంటనే ప్రవేశము గల్గించుకొని ఈ నిరంకుశచర్యల నాటంకపరుచు ప్రజలఆందోళనమున కేమి కారణమో, దాని నడచుటలో అధికారులు మితిదాటి మిలచరించిరో కనుగొనుటకు అధికారుల కధికార సమ్మిళిత మగు సంఘము నొక దాని నెలకొల్పవలసినదని ఈ సంఘమువారు కోరుచున్నారు. పై వివరించిన కారణములనలనే ప్రజలలో ఆకాంతి వ్యాపించినదని ఈ సంఘమువారు నొక్కిచెప్పుచున్నారు. దాట్లరు కిమ్మా, దాట్లరు సత్వపాలాగారు సరెస్తు చేసినవెంటనే అత్యంతపరుమం దల్లరు లారంభమైరి. ఇండియా గవర్నమెంటువారు ఏప్రిలు 15 వ తేదీని ప్రకటించినదానిప్రకారము రాష్ట్రాధిపతులకు పూర్ణాధికారము లొనగబడిన దనియు, వారు ఇష్టప్రకారము చండకాపనముల నుపయోగింపవచ్చు ననియు నున్నది. అట్టి నిరంకుశకార్యములనలనే స్థితిగతులు చక్కబడునని తలపవలదని సంఘమువారి యుద్దేశము. ఇండియా గవర్నమెంటువారి ప్రకటనమున సహకార భావమొంత మూత్రమును కనిపింప వున్నది. స్థితి ల విషమించి యున్నది. అత్యుత్తమ రాజకీయ నైపుణ్య మిపు డవసరము. ప్రజాస్వాతంత్ర్యముల గామనిమిత్త మిటీవల జరిగిన ఘోరాసంగ్రామమునందు కాంతిసంస్థాపనార్థము ప్రజలును ప్రభువులను ఎట్లన్యోస్యసహకారమున పనిచేసిరో బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికి నైజముగ నుండునట్టి సహకారోత్సాహమే యిష్టమును గామనియున్నది గాని నిరంకుశచర్యము వివరితకతినకాపన ప్రయోగమును కాదు.

మదనమోహన మూళవ్య.

అమృతనరము అల్లరులు.

సినిమా మిలిటరీ యొక్క ప్రతినిధి క్రిందటి శుక్రవారము నాటి సాంఘికము అమృతనరమున కేగెను. గురువారము నాడు జరిగిన అల్లరులను చూచి వివరముల తెలిసికొని వచ్చెను. అయ్యది సాగి 5 గంటల యూరోపియన్లు చంపబడిరి. సాక్షిం బు రౌండును గారందలలో కొకడు. దీప్యతీ కమిషను గారు డాక్టరు కిష్టా డాక్టరు సత్య నాథు గారలను ఉ దయము 10-80 గంటలపుడు తమ బంధువుల రావలసినదని కలుగఁపి రనియి, వారిని మోటారు బుడ్లలో పెట్టి రెయిలు మార్గమున భర్తృల కంపెనీయే తెలియఁచున్నది. ఆ సమ త్రరపు సాంధ్యజత రక్షక శాసనము ననుసరించి ఈయబడి నది. ఇందువలన కొందఱు అల్లరి జరుగునని అభికాంక్ష లభింపిరి. అతే పని తొలపుటకు సభ తేయుట నూ యూరేగుటయో జరుగునని వా గుకొనిరి. అందులకు ప్రతికూలమునాను నొనరించు కొనిరి. కెప్టెన్ మాసీగారి యాజమాన్యమున ప్రతిభయ పీఠములోని కంపెనీ. ఆరెన్సు సంకతి 11-80 గంటలపుడు వరకుంతట వ్యాపించెను. అంతట నన్నిధములను అల్లరులు మోక్కసారి ప్రారంభమయ్యెను. అభికారు లట్లగునని తలఁపలేదు. పావుగంటలో అంగడులన్ని యు మాయబడినది. 12 గంటలపుడు ఊరవెలుది కెద్దగుంపు బయలుదేరెను. రెయిల్వేస్టేషనునకు సినిమావైకులను బలవంతము గభావుటకు వారు యత్నించెరి. అంతట తుపాకులతో వారిని నివారింపవలసి వచ్చెను. కెప్టెన్ బాటింగుగారి యాజమాన్య మున ఆర్మికదళ మొకటియూ, దీప్యతీ నూపరింటెండెంటుగారి యాజమాన్యమున బాల్వీదళ మొకటియూ వారిని తిరిమివేసెను. సాధారణముగ ముగియే ప్రతేకములు తేలినో ఆరము ప్రతి వర్గమునుంచబడినది. పదాధిపత్యము అవసరమగు అయిత్రము జేయబడినది. ఆర్మిక దళములను బయలుగ పదాధిపత్యముల నంచవలయునని యాత్రియిచ్చు ఈ లోపల ప్రజలు లాజీ గున బాళ్లనుబట్టుకొని యుద్ధ మొద్దులైరి. ఆర్మిక దళము మోడ్డుప్రక్క ముగ నెదుర్కొనెను. ప్రజలప్పటికప్పుడే సినిమా ప్రేమను జేరగిరి. అంతట ప్లోయరుగారు వారి నాపివేసిరి. బల త్రముగ ప్రజలు వెనుకకు నువల వలసి వచ్చెరి. ఇందు నీ షట్టరి యిట్లాండ మరెయొక ముగిక్రియియను పేలనున కేగెను. వారు శేవనలు బ్యాంకును, చార్జర్బ్యాంకును ఎలయెన్ని బ్యాంకును, టౌను హాలును, మునునచ్చిని, పంచాలు మతపురుక ప్రచారణసంఘము వానినియూను తగులబెట్టిరి. శేవనలు బ్యాంకునందలి పూత్రు స్కాట్టు గారలను, అలయెన్నిబ్యాం కునందలి జి. ఎం. ధాన్యముగారును చంపబడిరి. తెలిగ్రాపు ఆఫీసు నెరిందిరి కాని అచట కాలూమున్న వగాను ప్రైవటు వారిని తిరిమివేసిరి. అల్లరిముగలు చుట్టుముట్టిరను పయిటో గాట్టు సేతమ పనిని నిర్వహించుకొను చండుట ప్రత్యేక ప్రతే సార్వము.

య్యుస్సెక్టర్ కమిషనరులు పి. ఇ. ఇ. జాగూరు గారు మరియు యూరోపియన్లతో గలసి అతి వాగ యాకతితో తప్పించుకొనిరి. అతడిట్లు చెప్పుచున్నాడు:— 12-40 గంటలపుడు శేను నరమున ప్రైవటుమీద భావుమం టిని. టౌను హాలున శేనుచున్న గుంపు నా కెనుయ్యెను. వారు నన్ను చూడలేదు. తిన్నగా శేవనలు బ్యాంకు నకేగి పూత్రుస్కాట్టు గారలను పిలిచిరి. బ్యాంకులో కమి యు జరుగలేదు. ప్రైవటుదడవితలేమియు వివరలేదు. పిమ్మట శేను టౌను హాలునందలి నా ఆఫీసునకుభోతని అంతటముగలు వెనుదిరిగి “నా ప్లో పనవా ద్దజను చంపివేసిరి. లాటిలనుబట్టు కొరం” డని కేటలు వేయసాగిరి. ఆసమయమున జి. ఎన్. ధాన్యముగారు తెలిపొకలలో నన్ను బిలిచి “ఈ తమాసా అం తయ్య శేమిటి?” అని అడిగి. అంతట తెలిపొకలలోయిని. పిమ్మట మరెయొక దాలో మాట్లాడుద మనుకొనగా దానికి సవాంతరముగలిగెను. పిమ్మట ముగ కేటలువేయఁచు చెలరేగ సాగెను. మొట్టమొదట టౌను హాలునందలి పోస్టాఫీసు కూర్చి వేయబడినది. అది మాలక్కును వెనుకనున్నది. మొదటవారు కిటి కీలు బ్రద్దలుకొట్టి, బోపిడిటిని దాని కగ్గి ముట్టించిరి. పిమ్మట వారు పోస్టాఫీసును విడిచి లూఆఫీసునకు వచ్చి కిటికీలను విరుగగొట్టు సాగిరి. నానద్ద గట్టించిన తుపాకీయన్నది గాని ఇంతట పోలీసువారచటికి వచ్చిరి. వారి నాయకుడు తుపాకుల గాల్పనాశ్చాపించుటను శేను వింటిని. అంతట ముగ కెల్లాచెర గ బయ్యెను. పిమ్మట పోలీసువారు వెంటనే ఆఫీసువిడిచి పోల్కొని సన్న పొమ్మనిరి. శేనట్లు వేసెటిని నన్ను విడిచివెట్టి పిమ్మటముగ పూత్రుస్కాట్టు గారలను లాటిలతో కొట్టిచంపిరి.

సిక్కు గుమాస్తా యొక డొక పెద్ద బీరువాను వానినికేసి వారిని దాచి రక్షించుటయే, గాని కార్యము లేకపోయెను. పిమ్మట ఆఫీసును కొల్లగొట్టి అయివారందఱు నగదును దోచుకొనిరి. పిమ్మట వారు కిరగనూ నెపాసి ఆకా రాజ్యమును (శేవనలు బ్యాంకు) ను తిగులబెట్టిరి. ఖజనాపెట్టె మూలము భద్రముగ తాళమువేసి యుంచబడినది.

పూవరుగారు చాల సిబ్బందితో బెన్సన్లో ప్రవేశించిరి. శ్యామూర్తి బాగేవు డినుగారు వృత్తివారిరి. కెయిలోలో నేమియు తొందరగా లేక, భారతీయంత ముగ నన్నదని ప్రభుత్వము వారు ప్రకటించుచున్నాడు. తుపాకు:—నన్ను కలెక్ట్రాలో గొప్ప గాలివాన వచ్చి అనేకకట్టడములు కూలిపోయినవి. ఒక ఖజీనా చనిపోయెను. బల్గాచియా యొద్ద ఆగ్నిప్రమాదము సయితము కలిగినది. సెటిలు, బియ్యము, నూనెయొత్తములలో కలితేని నవ్వులనూనె, కొబ్బరినూనెనూ, మరి శుద్ధముగ తయారు చేయబడును. ధరలు నరస ముగ నుండును. (1608)

లాసలు:—పి. యన్. వెంకటేశ్వరలనాయుడు మున్యుటు ఆంధ్ర కవిమకు ఏజంటు బరంపురం సంజాం.

పాత్రావరణ నిధి

1919 లా. మే 2-5 రోజు కుక్రవారము.

అర్హుల మొత్తము	అర్హులలో 24 గంటలలో	అర్హులలో 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో వర్గము	గత 24 గంటలలో వర్గము	గత 24 గంటలలో వర్గము
గోపాలకృష్ణుడు	91.4	78.8	0.08	0.28	0.88
నాల్లెరు	* 89.2	81.2	...	0.86	0.89
కాకినాడ	* 99.2	78.1	...	0.14	0.65
చందరు	95.2	78.2	...	1.50	0.62
గుంటూరు	99.6	78.4	...	0.28	0.68
నెల్లూరు	98.8	77.2	...	0.10	0.42
చంద్రావతి	95.8	78.5	0.60
చైదరాబాదు	104.0	78.4	...	0.85	1.00
అనంతపురము	103.0	78.6	...	1.80	0.45
బళ్లారి	* 105.8	77.7	...	0.12	0.91
కర్నూలు	106.0	80.0	...	0.10	0.69
కడప	105.6	81.6	0.52
కొంగువూరు	96.8	71.7	...	0.44	1.54
కల్లూరు	* 100.5	76.8	...	0.08	1.40
కలము	* 102.5	79.0	...	1.00	2.04
కోయంబూరు	* 99.5	74.9	...	1.28	1.67

సర్వత్ర వాయుభారము కొద్దిగ తగ్గుచున్నది. పడమటి తీరమున అమాంశువర్షము. వాయువ్యాద్రి నిన్నటికెలానే యున్నది. వాయువు చాలమందముగ నన్నది. వాయువు క్రమముగ లేని పడమటితీరమున తప్ప వాయువు దక్షిణముఖ ముగ పీచుచున్నది. మధ్యమొడ్డును మెచ్చింది. అది యొకన తూర్పుతీరమున మునులుకంటె తక్కువగాను, పడమటకు ఎక్కువగాను కలదు. కగటివేడి చెన్నపురి తీరమున మునులు కంటె తక్కువగాను, తక్కినచోట్ల ముఖ్యముగ మైసూరులో నది యెక్కువ. తూర్పున రాత్రివేడి కగ్గి తక్కినచోట్ల మునులు లుగ నున్నది. మైసూరులోను, కొండ ప్రాంతములందును వాయువునందు అర్ధతీర్తి కగ్గి తక్కినచోట్ల యెక్కువగ నన్నది. తూర్పుతీరమున అమాంశువల అధికముగ నున్నది. దక్క నలో వర్షులేదు. దక్షిణమునను, తక్కినచోట్లను కొద్దిగ వర్షులుపట్టు చున్నది. ఉరుములు రుతులులేదు, కొద్దిగ మే. కొలంబోలో 0.25 అంగుళము వు పడెను.

శేషము ఆంగను, ఆక్టోబరు వాతావరణ వాస్త్రజ్ఞుడు.

Aitchison Chief's College Prize Distribution.

Sir Michael O'Dwyer's Speech.

(Delayed in Transmission).

LAHORE, April 30.
Presiding at the annual prize distribution of Aitchison Chief's College, Lahore, on Wednesday, Sir Michael O'Dwyer said he would not make a long speech on this occasion as it was a time for action and not words. He congratulated the staff of the college and boys, past and present, on the worthy part they had played. The record of the students of the College from the Maharaja of Patiala downwards in respectable spheres had been a great one and proved their loyalty to their King Emperor. The College had been a great support to law and order in these troublous times. He would not make a comparison with other Colleges. That some of these had brought discredit on themselves was a matter for separate consideration. Marshal Law had come and the College had lent a hand in perfecting its arrangements. He hoped this would be their only experience of the state of things in the province and that it would be only a matter of interesting and instructive retrospect. This would be positively his last opportunity of addressing them and he would say that he was much impressed by a loyal and excellent work on both past and present students in and outside the province which had brought distinction to the College and a great reputation to themselves and their families. There had been disorder in the province but as they knew good order was gradually being restored and if owing to these circumstances he had stayed in the province longer than he had intended it had at least served to give him pleasure of being among them.

Open Letter to Mr. Gandhi.

Abandonment of Satyagraha Movement Urged.

The Hon'ble Mian Mahomed Shafi has written an open letter to Mr. Gandhi in to-day's "Civil and Military Gazette". After praising Mr. Gandhi for his fight in South Africa, Mr. Shafi says:—The use of passive resistance in South Africa was one thing and its adoption as a political weapon among 310 millions of his countrymen a vast majority of whom are illiterate and easily moved by passionate appeals to causes of action the serious consequences of which they are for the moment incapable of realising, is something entirely different. Mr. Shafi concluded his letter thus:—The high flights in the realm of idealism are beyond the power of Indian masses. They are not a crowd of Rishis having unshakable faith merely in soul force. Here lie dormant forces and passions such as have already been roused in Russia, mutually self destructive and ruinous of ordered progress. It is the sacred duty of all true lovers of India to beware of them. It should be their sacred task by constitutional methods to co-operate with British statesmen in the gradual realisation for our country of the ultimate goal embodied in the solemn declaration of the 20th August, 1917. I appeal to you in the name of the sacred cause we all hold dear to abandon passive resistance. You have already seen for yourself the grave results of this impracticable and disastrous movement. Its resumption is bound to involve heart rending consequences, many times serious than those we have just seen. You, I know, are inspired by a genuine love for the cause of our home and motherland and I sincerely trust that this appeal for the final abandonment of passive resistance made to a patriot like yourself will not go unheeded.

Censorship Abolished.

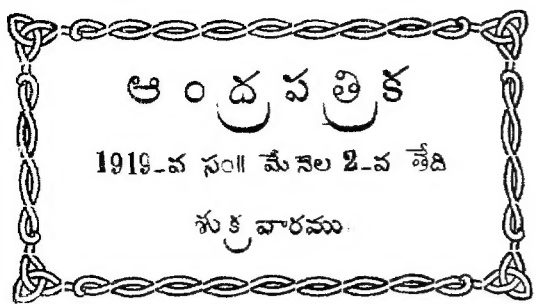
SIMLA, May 1.
The inland press censorship which was reimposed as a temporary measure during the recent disturbances has now been abolished.

Maharaj Kunwar Bhopal Singh of Udaipur has placed at the disposal of the Government of India the interest payable on three lakhs invested in 5½ per cent war bonds 1921. The money will be devoted to the Imperial Indian Relief Fund.

Social Relations between Indians and Europeans.

Discussion in Bombay Paper.

BOMBAY, May 1.
Quite an animated discussion had been going on for some days past in the columns of Bombay newspapers on social relations between Europeans and Indians. Mr. E. W. Fritchley, an old European resident of the city and a well known architect who has taken considerable part in these discussions, in a letter to the press to-day, suggests the formation of an association of Europeans and Indians to take up the following work:—
1. Preparation of leaflets containing hints as to proper conduct and manners when in contact with the people of other communities. These could be worded so as to be of help to Europeans as well as to Indian. They should be published in both English and vernaculars and extensively distributed.
2. Protection of persons of other communities from improper treatment by a member of one's own community.
3. Investigating cases of disputes or grievances such as the result of strikes. At present there is nobody to whom such matters could be referred and consequently H. E. the Governor is appealed to which is scarcely fair, as he has enough burdens without being drawn into settling industrial disputes.
4. Consideration of matters concerning material, social and national welfare of the country in general.
Mr. Fritchley thinks the association, if earnestly taken up is likely to seen embody in its membership the best blood in the country both Indian Anglo-Indian and European, and prove an invaluable aid to the Government. Mr. Fritchley is lecturing on the subject next Sunday.

సూక్తులు పైనలు పరిక్షలు

శ్రీమహాదేవతా: పరిక్షలో విజయము గలుగునని ఆశీర్వాదమును సూక్తులు పైనలు విద్యార్థుల నేకులకు, తిరిగి పరిక్షలు జరుగునను వార్త ఆశాభంగము కలిగించకమానదు. అన్యభాషాభ్యసనముతో గూడుకొనిన విద్య, మనస్సున కెంతయో నాయాసము గలిగించు ననుట, అనుభవైక వేద్యమే. పరిక్షలో జయముందినగాని, జీవనమున కాధార మేర్పడదను మనోవ్యధ, పరిక్షాభయము నధికము జేయుచున్నది. ఏటికి బోడుగ పరిక్షా వ్రతములు వెల్లడియగునని, నిర్దోషులు బోసయ్యెడి బాధ యమితము. పరిక్షావ్రతములు ముందే దెలిసినవి, సూక్తులు పైనలు బోధువారు నమ్మి యుండవలెను. ఉత్తరసర్కారుల యిడుమండలములందు మాత్రమే యివి వెల్లడియై, మిగిలిన మండలముల కివి ప్రాక లేదని దలచుటకు, బోధు వారి కేమియాధారము గలదో తెలియదు. పరిక్షా వ్రతములు చెన్నపురిలో నచ్చువేయబడుచుండు నపుడు, చెన్నపట్టణమునందు గాని తత్పరివర ప్రాంతములందుగాని, అవి వెల్లడిగాక దూరమున నున్న గంజాము, విశాఖపట్టణము, గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరుమండలముల విద్యార్థులకు మాత్రమే తెలిసినవి యాహించుట మిగుల కష్టము. పరిక్షావ్రతముల నిచ్చుడి పరిక్షకులు సయితము, ఉత్తరసర్కారులకన్న, చెన్నపురి, దక్షిణ మండలములం దధికముగ నుండుటచే, వ్రతములు వెల్లడియైన సంగతియే నిశ్చయ మగుచో, రాజధానియం దంతటను నవి దెలిసియుండవలెను.

వ్రతములు, ఉత్తర సర్కారులకే ముందు వెల్లడి యయ్యె నని వాదసౌకర్యార్థ మంగీకరించి నను, నవి సర్కారుల సరిహద్దుల దాటి పోక నక్కడనే నిలిచియుండె నని తలంచుట కేమాత్రము వీలుండదు. వదంతి బట్టి యన్ని మండలములకు నవి వ్యాపించియుండె నని తెలియుచున్నది. గంజాములో నొక పాఠశాలయ, విశాఖపట్టణములో నొకపాఠశాలయ దప్పిన, అయిదు మండలములలోని బాలురెల్లరు 8,9 మేయి తేదిన ఆంగ్లభాష ఆంగ్ల దేశచరిత్ర, గణితములలో తిరిగి పరిక్ష నియమసియున్నది. మిగిలిన మండల బాలురకు లేని శ్రమను సర్కారుల బాలురు భరింపవలసియున్నది. ఈ శ్రమ యటుండ, తెలుగు దేశమునకు ప్రత్యేకముగ కళంక మాపాదించబడుచున్నది. ఇం దెంతనెఱకు సత్యము గలదో, ఆంధ్రనాయకులు తప్పక విచారింపవలసి యున్నది. అన్ని మండలములయందును, పరిక్షావ్రతములు వెల్లడి యునచో, రాజధాని బాలురెల్లరును పరిక్షను సమానముగ జరుపుట యుక్తము. అటుల గానిచో, ఉత్తర సర్కారులలో గూడ పరిక్షను జరుపకుండుట భావ్యము. సర్కారులందయినను, రైల్వే నడచెడి మార్గమునున్న పట్టణములందే వ్రతములు వెల్లడి యగునుగాని, మారు మూలం దివి దెలిసి యుండనేరవు. కాని, తారతమ్య మెక్కడను చూపింపబడుట లేదు. అట్టి స్థితిలో ఉత్తర సర్కారులకును తదితర భాగములకును జాబజుచున్న తారతమ్య మేమాత్రము యుక్తముగ లేదు.

ఇంకొక విషయము. తిరిగి జరిగెడి పరిక్షల తేదీ నెల 8, 9 లని నిర్ణయించబడెను. పరిక్షా సంతకమునుండి, ఎటులెటులో తప్పించుకొని, కొంత విశ్రాంతి ననుభవించుచున్న బాలురు తిరిగి పుస్తకములను వ్రైవేయుట కీ స్వల్పవ్యవధి ఎంత మాత్రము చాలదు. మాసమునకును వ్యవధి యున్నగాని, బాలురు తిరిగి సుసిద్ధు లగుటకు వీలుండదు. ఇంతటి యవ్యవధిగ కరిక్షను జరుపుటచే, బాలురకష్టము లినుమడించుట సత్యము. పరిక్షలు తిరిగి జరుగు నను వార్త బాలురలోనే గాక, మిగిలిన వారలలోగూడ నుద్వేగము గలిగించినవి. రాజమహేంద్రవరము మొదలగు గ్రామములలో, బహిరంగసభలు జరుగుచున్నవి. ఆంధ్రప్రదేశ్ముఖి లీ విషయమే వెంటనే శ్రద్ధ దీసి కొనవలసియున్నది. పరిక్షలు జరుగు కాలవ్యవధి యత్యల్పము. పరిక్షల నాపీవైచుటకుగాని, నయ్యవి రాజధానియం దంతటను జరుగునటుల జేయుటకుగాని ఆంధ్రప్రదేశ్ముఖులు బూనుకొనవలెను. ఈ సందర్భమున, విద్యార్థు లొక్క విషయమును గుర్తించవలెను. దోష మొనర్చిన బాలురకెవరును సానుభూతి జూపనోవరు. దోషులతో బాటు నిర్దోషులుగూడ నవ్వపడు చున్నందులకే, ఎల్లరు నగచెదరు. కొలదిమంది బాలురు గావించెడి దుష్కార్యములక నేకులు నవ్వపడుచున్నారు. ఇందు వలన గలిగెడి లాభ మెవరికిని లేదు. వక్రమార్గముల నవలంబించుటవలన కలిగెడి తాత్కాలిక విజయము మిగుల గర్హ్యము. న్యాయబుద్ధి విద్యార్థి దశయందే గలుగవలెను. అపుడు నాటుకొనిన బీజములే, భావిజీవితము నంతను నిర్ణయించగలవు. పరిక్షలో గలిగెడి విజయమే, జీవితవర మార్గము గాదని బాలురకు బోధపరచి, వారిని సవ్యమార్గముల నడిపించెడి బాధ్యత యుపాధ్యాయులవై గలదు. అల్పసంఖ్యాకుల కార్యములందరి కెటుల నవ్వము గలిగించుచో, విద్యార్థులు గుర్తించి, జాగరూతతో మెలంగుట భావ్యము సూక్తులు పైనలు బోధువారును, నిర్దోషులగు విద్యార్థులు తట్టి శ్రమలకు లోసయ్యెదరో గ్రహించి, స్వల్పసంఖ్యాకులగు వారి దోషముల కెల్లరను శిక్షించక, పరిక్షావ్రతములను విరమించుట భావ్యము. అటుల గాదేని, ఉత్తర సర్కారులవై ప్రత్యేకముగ నవనింప మోపక, పరిక్షల కాలవ్యవధి నొక మాసము వరకైనను హెచ్చింప గోరెదము.

ఆత్మనిగ్రహము

దేశము అశాంతిపూరితముగ నున్నపుడు, పాలకపాలిత లుభయులు ఆత్మనిగ్రహము నవలంబించుట ధర్మము. గాంధీ మహామహుడు, ప్రజల ఆత్మనిగ్రహ మవలంబించునటుల, శిక్షణయు నొసగుచున్నాడు. హర్షి మెరుగారు నిష్పాధింపబడగనే, బొంబాయి కలవరపూరిత మగునని ఎంచి, అధికారులు శాంతిస్థాపనమునకు వలయు ఏర్పాటుల నన్నిటినీ సుసిద్ధము గావించిరి. కాని, గాంధీ మహాశయుడు, భావతీవ్రత నొకమాత్రమున గనుపరుప జనదని ప్రజలకు బోధించెను. ఇంద్రజాలమోయనునటుల, ఒక్కయసమ్మతినభయెనను జరుగలేదు. శాంతి కెక్కడను భంగము కలుగలేదు. సైనికులకుగాని పోలీసువారికిగాని ఆయాసము గలుగలేదు. గాంధీమహాశయుని నాయకత్వము క్రింద, బొంబాయి నగరము శాంతి కాలవాలమైయుండెను. ఇందునుబట్టి గ్రహింపవలసిన దేమి గలదు? గాంధీ మహామహునిపై నిర్బంధముల విధింపక, అధికారులు వారి తోడ్పాటు గైకొని

యుండినచో, ఎట్టి యల్లరులైనను సమసిపోయి యుండెడివి. ఈ సమయము దయనకు, గాంధీ మహాశయుని సహాయము సధికారులు చేకొనుచో, శాంతిస్థాపనము నులభసాధ్య మగుననుటకు సంది యము లేదు. బొంబాయి పౌరులు చూపిన ఆత్మనిగ్రహమునే, హిందూదేశములో నితర భాగముల ప్రజలెల్లరు జూపి, ఎంతటి కష్టపరిస్థితులందయినను దౌర్జన్యమువంకకు బోకుండుచో, దేశమున మరియొకమారు శాంతివాతావరణము ప్రబలి, సక్రమమందోళనము కొనసాగుటకు చక్కని అవకాశ మేర్పడును. గాంధీ మహాశయుని యుపదేశము, పాలకపాలితులలో నాత్మనిగ్రహము పురికొల్పుగాక!

సఖ్యత

భారతీయులకును, ఆంగ్లేయులకును సఖ్యత గుదురవలెనని, పలువురు వ్రాయుచున్నారు. ఇంత ఎరకును సాంఘిక సఖ్యత యుభయులకును గురురుటకు ప్రయత్నములు జరిగినవి. తోటవిందులు, ఫలాహారములు, సమావేశములనేకములు జరుగుచునేయున్నవి. కాని పలువిధ సమావేశములందును, యూరపీయుల యాధిక్యత, దేశీయులయెడ యాదరణభావము గనుపరుపబడుచున్నవి గాని, సమాన సహచర్య మంతగ గాన్పించుటలేదు. ఇం దాశ్చర్య మెద్దియు లేదు. యూరపీయులకున్న రాజకీయపు హక్ గా భారతీయులకు లేదు. అందుచే, నుభయులును సమానస్థాన మాక్రమింపజాలరు. సమానస్థాన మేర్పడినగాని సహచర్యము గలుగ జాలదు. కావున, ప్రస్తుత మిపు డవసరమగునది రాజకీయ సఖ్యతయే యని, సర్ నారాయణ చంద్రావర్మగారు టైముస్ ఆఫ్ ఇండియాపత్రికకు వ్రాయుచున్నారు. సోషలు రిఫార్మరు పత్రిక గూడ యిటులనే వ్రాయుచున్నది. ఉభయసంఘములకును సహచర్యము బలపడవలయునని, తమతో బాటు భారతీయులకు రాజకీయ సమానత్వము గలుగునటుల, యూరపీయులు కృషి సలుపవలయును. ప్రజలు గోరునది, దయాధర్మము గాదు. న్యాయము తమకు చేకూరవలయుననియే గోరుచున్నారు. ఇట్టి కోర్కెను ఆంగ్ల దేశీయులు సఫల పరచుచో, రెండు సంఘములకును ఎడతెగని సఖ్య మేర్పడు ననుటకు సందియముండదు.

ఆంధ్ర ప్రకాశిక

30 ఏప్రిలు తేదీ ఆంధ్రప్రకాశిక యిటుల వ్రాయుచున్నది: "మే నెల మొదలు ప్రకాశికను వారమున కొక వార్యాయము ప్రచురింప దక్షిణఇండియా ప్రజా సంఘమువారు నిశ్చయించి యున్నారు. ఇందుకు పేపర్లు తెప్పించుకొనువారు క్రమముగ సొమ్ము చెల్లించమియు, కొన్ని గ్రామాదుల వారికి, అనగా ప్రతిదినము తపాల్ డెలివరీ సౌకర్యము లేని వారికి క్రమముగ పేపర్లు అందక పోవుటయు, ఒకవేళ అందినను నాలుగైదు సందికలు యేకకాలమున డెలివరీ యగుచున్నవని ఫిర్యాదు లందుటయు, ఇవియే కారణములు. వలసివంత ప్రోత్సాహము లేనియెడల, ఎట్టి ప్రయత్న మైనను వెనకంజవేయ పొసగుట సహజమేగాన, అట్టిస్థితి! ముగ్గుదిమైదేడ్ల కనంతరము ప్రకాశిక తేదీపడు విచారకర మని ప్రకాశాభిమానులు పరిగణింతురు గాత."

కాంగ్రెసువత్తుము బూని, ఏ. సి. పార్థసారథి నాయుడు గారి యాజమాన్యమున చిరకాలము ద్వైవారపత్రికగ దేశసేవ యొనర్చిన ఆంధ్రప్రకాశిక, కాంగ్రెసు ప్రతిపక్షుల యాజమాన్యమునకు

దీసికొనబడి, దైనికపత్రిక యొక్క ప్రోత్సాహము లేమిచేతుడకు వారపత్రికగ మారుట సంతాప కరము. తమిళభాషలో, దైనిక పత్రిక లనేకములు వర్ణిలుచుండుట జూచిన, ఆంధ్రు లింకను వెనుకంజ వైచుచున్నటుల స్పష్టపడు చున్నది.

కీయంట్లు భీమాకంపెనీ

ఈ కంపెనీవారి 1918-వ సంవత్సరపు నివేదికము సర్వరాశివృద్ధిని జూపుచున్నది. 1918-వ సంవత్సరములో గావించబడిన, మొత్తపు భీమాలు రు. 1,19,44,600 రూప్యములయ్యెను. ఈ మొత్తము పూర్వపు మొత్తము లన్నిటిని మించినది. వెనుకటి వత్సరపు మొత్తముకన్న 30 లక్ష లధికమయినది. సంగ్రామ పరిస్థితులలో సయితము, అభివృద్ధినే జూపుచుండుటచే, ప్రజల కీకంపెనీ వారిపై సత్కర్తవీశ్వాసము గలదని తేలుచున్నది. కంపెనీవారి నిలువధన మిపుడు రు. 4,89,93,905-7-11 లని తెలియచున్నది. చాలసీ హోల్డరుల కీ మొత్తము తగిన పూచీ నిచ్చుచున్నది. ఇందుపై వడ్డీ సంవత్సరమునకు 100-కి 49 పైగా సమకూరినది. 1918-వ సంవత్సరమునకు, 100-కి 30-వొప్పన పేరుహోల్డరులకు డివిడెండు నీయవచ్చునని డైరెక్టరులు సూచించిరి. ఇటీవల దేశమునందు పెచ్చుపెరిగిన విషజ్వరవ్యాధిచే, ప్రాణము లెంత ఊణంబగురములో తెలిసివచ్చినది. భీమా జేయుట కనేకు లాతురము జూపిరి. ఓరియంటలు కంపెనీలో భీమాజేసిన వారిసంఖ్య విశేషముగ నందుచే హెచ్చినది. డైరెక్టరులలో సగము మంది భారతీయులు గలరు. కంపెనీకి బొంబాయినగరమాండే ప్రధానస్థానముగలదు. ఇట్టి కంపెనీ భా తీయుల ప్రోత్సాహమునకు పాత్ర మని, పేరుగ జెప్పు నక్కరలేదు.

ఆంధ్రదేశ సహకారసభ

ఆంధ్రదేశ సహకారసభావ్యక్తతను నిరూపించుచు గూడూరు రానుచుండరావు, సూరి సరసింహ శాస్త్రిగార్లు వ్రాసిన లేఖను 26 ఏప్రిలు తేది పత్రికలో ప్రచురించియుంటిమి. ఆంధ్రదేశమునకు ప్రత్యేకసహకార ముండవలయు ననుట నిర్వివాదాంశము. సహకార సంఘములలో సభ్యులు చాలవరకు ఆంగ్ల విద్యాప్రావీణ్యములేని వారుండుటసహజము. తమిళభాషలో కార్యక్రమము జరిగిన ఆంధ్రుల కగమ్యగోచరముగ నుండును. ఆంధ్రభాషలో జరిగిన తమిళుల కగమ్య గోచరముగ నుండును. ఆంగ్లభాషలో జరుగు కార్యక్రమ మనేకులకు తెలియనే తెలియదు. ఇందుచే, భాషాభాష ప్రజలును ప్రత్యేకసహకార జరుపుట యవసరమని నిశ్చయ మగుచున్నదియ గాక, ఆంధ్రదేశమునకును, తమిళనాడునకును, ప్రత్యేక సహకారసమస్యలు గల రాష్ట్రీయసభలో నీ ప్రత్యేక సమస్యలు చర్చింపబడ నేరవు. ఆంధ్రులకు సహకార మవసర మగుటయేగాక, మునకు ప్రత్యేక రిజిస్ట్రేరుండుటసూచుచున్నది. ఈ విషయముల నన్నిటిని, కార్యసాధనమునకు గడంగుటకు, సహకారసహకారమును త్వరలో సూచనమని, ఆంధ్రులను హెచ్చరించుచు

అమృతసరపు అల్లరులు: ప్రభుత్వ ప్రకటన: అమృతసరపు అల్లరుల సందర్భము జాబు ప్రభుత్వ ప్రకటన మొక క్రొత్తమును దెలుపుచున్నది. 12 వ తేదిన, అవపు రైల్వే స్టేషనునందు రైలుప్రయాణికుల కీర్వాణులు (క్రిప్పాణములు) దీసికొనబడుచుండెను.

ఒక పెట్టెలో సిక్కు కన్యలుండిరి. వారిని దీసికొనివచ్చుచున్న ముగ్గురు పురుషులు మరియొక గదిలో నుండిరి. కమిషనరుగారు చేసిన విచారణ బట్టి, ఆయుధములకొరకు స్త్రీలు పరిశోధింపబడిరిని, స్పష్టమగుచున్నది. కాని, స్త్రీలు మాత్రమీ విషయమై కమిషనరుగారిలో విన్నవించలేదని దెలుపబడినది. స్త్రీలకు సహజముగ సిగ్గుచేతనే, వారిటుల గావించి యుండనోవు. స్త్రీ ప్రయాణికులను, పురుషు లెంతమాత్రము పరీక్షింప బూనుకొన గూడదనియు, అట్టికార్య మొనరించుచుండ కనుగొనబడినవారు శిక్షార్హులగుదురని, ప్రభుత్వమువారు దెలుపుచున్నారు. భయంకరముగ నైనిక శాసనముక్రింద, చర్యలు దీసికొనబడుచున్నపుడు, తాజేదారు లధికారములను మితిమీరి యుపయోగింప కుడునటుల కనిపెట్టి యుండుట ప్రభుత్వధర్మము.

స్థానిక వార్తలు

మహాజనసభ:— తిరుచినాపల్లిలో జరుగవోవు 25వ మదరాసు రాష్ట్రీయసభకు అభ్యర్థుని పేర్కొనుటకు యీ సభవారి సమావేశము యీ నెల 6 తేదీ సాయంత్రము 5½ గంటలకు సభాభవనములో జరుగును.

వి. ఆర్. హైస్కూలు, (నెల్లూరు):— ఈ పాఠశాల్యాదిదారులకు యీ నెల 8 తేదీ సాయంత్రము 8 ని వారము 5½ గంటలకు బహుచతుల నొసంగబడుచు క్రింది వాసయ్యంగారు (వి.వి.వి.ఎల్.) బహుచతులను పంపిపెట్టెదరు.

మద్రాసు సైనిక సంఘము:— ఆర్. బాడుగారు మదరాసు సైనిక సంఘమునందలి సభ్యత్వమునకు రాజీనామా యిచ్చినందున వారిస్థానం లెప్టినెంటు కర్నూలు సి. ఎల్. మాగ్నాయకు ఆర్.ఇ. సి. ఎం. జి., గారు సభ్యులుగ నియోజింపబడిరి.

నిమ్నజాత్యుద్ధారక సంఘము:— వైసంఘము వారి యాజమాన్యముక్రింద చెంగల్పట్టుజిల్లా తిరువల్లూరునందు ఎల్లండి సాయంత్రము 6 గంటలకు స్వామి బ్రహ్మనందుల వారు, ఎం. ఆర్. జంబునాథుగారు సంఘాధ్యక్షులును గురించి మాటలాడుదురు. డెల్లియ. కృష్ణస్వామయ్యంగారు సభాధ్యక్షులు వహించురు.

మదరాసు లేబరు యూనియన్:— నెల 8 తేదీ కినివారము సాయంత్రము 8 గంటలకు బారెక్కు ఆనరబులో యీ స్క్రూ గారు మా

గాంధీమహాశయుని మరియొక ప్రకటనము.

గాంధీమహాశయుడు ఈ దిగువ ప్రకటనమును సత్యాగ్రహ ప్రచారములలో అంతరపాత్రముగా ప్రచురింపబడుచున్నాడు.

సోదర సోదరీయములారా:— హర్షిమానుగారి ప్రవాస కిత్తై ప్రజలలో ఉత్పతయగు భావోత్తేజము బహుళము చేరినది. ఈ విషయములో ప్రజల అభిప్రాయమును వెలిబుచ్చుటకు తగినమార్గము నేర్పరువలయునని కోరుచున్నాడు. ఈ కోరిక సహజమైందని యగును. హర్షిమానుగారి తీసికొనిపోవునపుడు కాంతముగా యుండుటయే ప్రజల భావమునకు వేరొక్క తెలుపును. సత్యాగ్రహముగల అన్ని స్థలములందు కాంతముపుట్టి వర్షింపని నాయొక్క దృఢనమ్మకము. నగరమంతయు ఇట్టిరీతిగ కాంతి వర్షింపకుండు ప్రభుత్వమువారు కూడ హర్షిమానుగారును. ఇదియొక హర్షిమానుగారు. హర్షిమానుగారిపై, ప్రభుత్వమువారు చేసిన చర్యకు ప్రజలలో భావోత్తేజము విపరీతముగా యున్నదని తెలియును. ఈ ప్రజలభావోత్తేజ ప్రచర్యమును వేరొకమార్గముగా నడువకుండ ప్రభుత్వమువారు వైరికవలయులను ఆసాధారణముగా హెచ్చించి తగిన కట్టుబాటులు చేసిరి. బొంబాయిలోని సైన్య దళము పనిలేకుండ యుండుట చాల ప్రశంసనీయును. సత్యాగ్రహప్రకరముయొక్క విభాగతయగు విషయము. అన్ని సమయములందును ప్రజలు ఈవిధముగ వర్తించియుండ హిందూజాత రాజ్యాంగము మహోన్నతస్థానమున ఆక్రమించును. హర్షిమానుగారు మధ్యవర్తులుటకు తగినపద్ధతులు తీసికొనుటలేదని గాని, ఇంక ఎప్పుడును తీసికొనమరగా తలపవలయు. అన్ని పద్ధతులకుండును ప్రస్తుతము మనము కాంతి నెలకొల్పియు మహోన్నతిమైవ పద్ధతి. అయినప్పటికిని పనిని ఆపుచేయుటకు తీవ్రముగా ఆలోచించువారలు, వారి న్యాయాచరణలో ఒక దివ్యపు లాభములను ప్రకాశింపజేయుట కొసంగవలయునని నేను సూచించుచున్నాను. నేను ప్రతికూల మాఖ్యముగా నుడువదలదిన విషయమును ఈ దిగువ తెల్పుచున్నాను.

ఉత్తర, దక్షిణాగ్రముల కెంత వ్యత్యాసము గలదో అట్టినే, ఇదివఱకు జరిగిన ఆందోళనములకును, సత్యాగ్రహ ఆందోళనమునకును వ్యత్యాసము గలదు. ఈవిషయమును పూర్తిగ గ్రహించిన యెడల, మన మనములలోని ఉత్తరభాటులు తొలగిపోవును. సత్యాగ్రహసభలకు ఇతర సభలకును వ్యత్యాసమును మనము చూచితిమి. సత్యాగ్రహము మతమునాద ఆధారమైయున్నది. ఈప్రకరములో సర్వము, కాంతము, నెమ్మది, ఓర్పు, నిగ్గు శాస్త్రము మున్నగువి చేరియున్నవి. ఇతర సమ్మేళనములకు, సత్యాగ్రహము సమ్మేళనములకు వ్యత్యాసముగలదు. మరియొక విధమగు సమ్మేళనము బహుశఃకలగనే సత్యాగ్రహసమ్మేళనము వలెనేసిన విషయమును ఇదివఱకే

గాంధీమహాశయుని కరతాళముల వలన గాంధీమహాశయుని

విదేశ తంత్రీవార్తలు

(బ్రెటన్ లింకన్)

యుద్ధ బాధ్యత.

పంచాయితీ శిక్షాసము.

పారిస్, ఏప్రిల్ 28:— ప్రస్తుతపు ఘోరసంగ్రామమునకు పూచీదారులను నిర్ణయించుటకు ఏర్పరచబడిన పంచాయితీవారు ఈయధ్యక్షుడు పూర్తి జన్మనీ ఆస్తియూ వారు తరవాదలని తెలియజేసిరి. 1899, 1917 సం. పాగు ఒడంబడిక ననుసరించి 82 నేరములను వీరిపై మోపిరి. ఇందు లో ఒకటియు గూడ సాంగ్రామికోద్దేశముతో జేరియంద లేదు. ఎవరెవరు ఎంతవరకు బాధ్యులగుడ తమ నివేదికయన పంచాయితీదారులు తెలిపిరి. పదమూడుడై కెయిజును గూడ బాధ్యుని గ జేసిరి. వీరి నందరిని విచారించుటకు ఒక శాశ్వతసభనుగూడ ఎట్లు నియమించవలయునో మీరు జరికి తిందుచున్నవారు.

జర్మను అధినివేశములు.

జర్మను అధినివేశముల సమస్యను పరిష్కరించి సుధి పత్రమున తయారుచేయుటకు నలుమూ సుసంస్థలు సేడు విదుగురు విశేషాంగసంక్రమణ గూడి సుధి యొకటి సమావేశమై చర్చించుదురు. జర్మనులు తమ అధినివేశము లన్నిటిని వదలుకొనవలయునను మరతుని సంధిప్రతిపత్తి జొన్నవల యునని నూచించబడినది కాని ప్రత్యేకయగ కియావోను గురించి ఒక అనుబంధమును జేర్చవలయు ననిరి.

రాయకొరలు పయనమును తేది

జ్యూరిచ్, ఏప్రిల్ 28:— ప్రాయశః జర్మనులూ బా రులు ఏప్రిల్ 28 తేదీని బయలుదేరి మే 1-న తేదీకి ప్యారిసు లో ప్రవేశించెదరని బెర్లినునండి సమాచారము తెలియుచున్నది.

పోలండు సరిహద్దు.

పంచాయితీ శిక్షాసము.

పారిస్, ఏప్రిల్ 28:— బాల్టికుండి చోలమునరకు పోవు రూపుగల హద్దు (టెర్రిటోరియల్) హావోడుగుండా బగ్గునడితక్కుగా పోవలయునని పోలండు పంచాయితీవారు తీర్మానమును గావించుకొని రని లీ జర్నలు ప్రతిక నడుపు చున్నది.

రూరుజిల్లాలో సమైక్యత్వ.

కొలోన్, ఏప్రిల్ 28:— రూరు జిల్లా సమైక్యత్వ పూర్తి అయినదని తెలుపబడినది. గనులకు బుద్ధిపూర్వకముగ నీటిచే ముంచెల్లుటచే అపారవత్సము కల్గినది. యధ్యక్షునకు పూర్వము భాగ్యవంతుడగునన్న గనులన్నియు ఇప్పుడు వీడ దశయందున్నవి. గనులను సమైక్యముగా నిర్వహించుట కొరకలు కొరకలు.

బ్రిమెన్ లోని సైనిక శాసనము.

బర్లిన్, ఏప్రిల్ 28:— స్వార్టి కిక్కుల ఆందోళనములన సైనిక శాసనము బ్రిమెన్ లో నిధించబడినది. పత్రికలు, మొదలైనవి ప్రకటించుట ఆపుదలచేసిరి. సినీమాకంపెనీలు, నాటక కాలలు నాదిగాగల వస్తువులు మూయబడినవి. ప్రజలనందరిని రాత్రి 8 గంటలనుండి ప్రాద్దున 6 గంటలవరకు బయటకు రాకుండదని ఆజ్ఞయిచ్చిరి. ఆడువారను పిల్లలును సాధ్యమైనంతవరకు వెలుపల వీధులలో నంచరించకుండదు.

బవేరియా గొడవ.

బెర్లిన్, ఏప్రిల్ 28:— బెర్లిన్ లో హాప్ మన్ ప్రభుత్వము మరల ఏర్పడినదని మ్యూన్ఖాయుండి కంటిపిచ్చిది. ఇద్దరు సాంఘికమంత్రిలు (కమ్యూనిస్టు) బంధించబడిరి. దొరకనమువారి పటాలములు రి మ్యూనిసిపాలిటీ కేసుమన్నది.

సినీమాలో అగ్నిప్రమాదము.

చార్లీ కోయి, ఏప్రిల్ 28:— సినీమా అంటుకొనుటకు లన అందరును భయపడిరి. చాలమంది భయముచే తామున్న స్థలమునుండి వీధులలోనికి దుమికిరి. 40 మందికి గాయములు కలిగినవి.

హమ్ బర్గువద్ద ఆందోళనము.

బర్లిన్, ఏప్రిల్ 28:— విన్నచోబద్ధ వద్దమున్న కొంతమంది ఆందోళనకారులు నాకాశ్రయమును కొల్లవెట్టిరి. చాలమందికి దెబ్బలు తగిలినవి. కొంతమంది మరణించిరి. నెంటు పొట్టువద్ద చిన్న యాధ్యక్షుని జరిగినది. పోలీసువేషున పగులకొట్టబడినది. రిలీ మంది ఖయదీలు విడుదలచేసిరి.

హాంబర్గు, ఏప్రిల్ 28:— ఎక్కువ అల్లర్లు జరుగుచుండుటం బట్టి పోలీసువారిని వెంటనే తుపాకులను కాల్యవలసినదని వుత్తరవిచ్చిరి.

బ్రిటిషు నావికాదళపరాక్రమము.

పారిస్ నగరమునకు బ్రిటిషు నావికాప్రతినిధి గారును ఆడమిరల్ సర్ జేవిడు బెట్టిగారును వచ్చివచ్చుడు ప్రెంచిప్రభుత్వములోని ఆగ్రాసనాధిపతి గారు బ్రిటిషు నావికాదళమును గూర్చియు బ్రిటిషు మంత్రిపుంగవుని తెలివి తేటలను ఎక్కువగా పొగడుచు మాట్లాడిరి. వారు ఇట్లు చెప్పుచున్నారు. యధార్థంభయముండి ప్రెంచివారు నెట్కుర వికమత్వముగా కలిసి పనిచేసిన విక్రమంశలమువారి నావిక భటులను గూర్చి చాల ఉపాసించుచున్నది.

బ్రిటిషు నావికాదళము చాల పరాక్రమమైనది. పరాసు వారు భూమిమీద ఎంతకచ్చవడి పని చేసినాగో అట్లే బ్రిటిషు నావికాదళము మంచి యధ్యక్షులములో సమాద్రము ఈసర్ మున్నగు వారి చేర్చకు మున్నగు వారి నాయముల చేసిడు

క్రీడిశేషులైన విట్టర్బుగారు.

వీరినిగురించి ప్రైమ్స్ అఫ్ ఇండియా పత్రికలో క్లాఫిం చుచు సర్ నారాయణచంద్రా వర్మగారు ఒక వ్యాసమును ప్రాసిరి. విట్టర్బుగారు చందావార్కను గారికి చిరపరిచితులు. చంద్రావార్కనుగారు వ్యాయామార్తిగ నున్నపుడు విట్టర్బుగారు వ్యాయామార్తిగ పనిచేసియుండిరి. పిమ్మట వ్యాయామార్తిగ పదవిని ఆలంకరించిరి. (బొంబాయి ప్రైమ్స్) వీరి రియత్రుతను తమకు కలనుకొని స్నేహభావముతో ప్రార్థించుచుండెడి వారు. విట్టర్బుగారికి సహజమున అంగ్లేనుపాచడ నను గర్వముండెడిది. భారతీయులకును, అంగ్లేయులకును సాంఘికభావము లేమింటేసి ఒంజారులకు మైత్రీ నానాటికి చెరుచున్నదని ప్రైమ్స్ అఫ్ ఇండియా పత్రికలోనున్న విషయములను నూచించిరి. ఈ యుద్ధవిషయంబడి అంగ్లేయు భారతీయులకు మైత్రీ ఎక్కువగా నున్నదని చంద్రావర్మగారు నడిపిరి. 1885 కంటె ఇప్పుడు ఒంజారులకు మైత్రీ ఎక్కువగా నున్నదని ధీని కంతకను విట్టర్బుగంటి ఉదారభావస్వరూపులే కాని మనిరి. ఇదియే వాస్తవమైన సంకలి యనిరి. ప్రస్తుతము నరము రాజకీయసమస్యలతో గూడుకొన్నవారము గాని సాంఘిక సమస్యతో అవసరము లేదనిరి. 50 ఏండ్లక్రితము అంగ్లేయులకును, జనసామాన్యమునకును ఇంగ్లాండులో ఎట్లు పరిస్థితులు అననుకూలముగ నుండెనో ఇప్పుడు భారతీయులకును, అంగ్లేయులకును అట్లే నున్నదనిరి. జనసామాన్యమునకు కారవసినది సాంఘిక శాసనము గాదని నూ వ్యాయము కారలమునని నూ బాక్స్టూన్ మిల్లు గారు తెలిపి యుండిరి. ఏదేళయందైనను వ్యాయమునని కను కచ్చవడినగాని లభింప నేరదు. అందులో ఇంగ్లాండులో మిక్కిలి స్వము. అంగ్లేయులయందెట్టి లోపములున్నను వారి హృదయము మంచిది. మనకు వ్యాయము కలుగకలేనన్న వానితో గౌరవనీయమగు భంగము గాకుండగ ఆర్మీగౌరవముతో ప్రవర్తించి మన శాస్త్రములతో వారి మెప్పించవలయును. మన అరసరము కొట్టి స్వాతంత్ర్యమునకును వ్యాయకాస్త్ర సమృద్ధిమైన సాంఘిక రాజకీయప్రభుత్వమునకు మేనవడసిన అంగ్లేయులను మున్నోడరులగు నెంచి వారితో పనిచేయవలయును.

నాకాసేవారి కెల్లీతో ప్రభువుగారు కొలంబోప వెళ్లలు టకు పూర్వము తమకు స్వాగత మొసగి సౌకర్యమును మ సూ ర్విసంధులకు హెచ్. ఎం. ఎన్. మ్యూజిలను నాకాసేవారి తమవందనములను అసానీసివై టెడ్డుప్రతిక ద్వారా తెలియజేసిరి

ఆహారపదార్థములు

ప్రభుత్వమువారి ప్రకటన.

మదరాసు సివిల్ సప్లై డైరెక్టరు గారి క్రింది విషయములను ప్రకటించుచున్నారు.

ఆహారపదార్థముల కమీషనరు గారు, మే నెలలో, మదరాసు రాజధానివారి క్రింది ప్రదేశముల నుండి వియ్యము, గో దు మ లు పశు దినుసులు తెప్పించు కొనవచ్చునని తెలుపుచున్నారు.

కంగడేశము నుండి 5 వేల టన్నుల వియ్యము; పంజా నుండి 8 వందల టన్నుల గోదుము; బొంబాయి నుండి 10 లియూ డేశపు గోదుములు 2 వందల టన్నులు; పంజాబు వేల టన్నుల పశు దినుసులు; కంగడేశము నుండి 5000 టన్నుల పశు దినుసులు; మధ్య పరగణాలనుండి 5000 టన్నుల పశు దినుసులు. ధర్మ వర్తకులందరు కంగడేశమునుండి గంజాము, ములకు వియ్యము దినుమతి చేసికొనుటకు తప్ప ఆహారపదార్థములను తెప్పించుకొనుటకు ప్రయిరి విలు పవైల డైరెక్టరు గారినుండి పొందవచ్చును. పట్టణము జిల్లాలకు కంగడేశమునుండి వియ్యము టకు యుత్తమము బెజవాడయందుగల సి ప్లెంట్లు డైరెక్టరు గారికి ప్రాసి తెప్పించుకొన

సైనికుడు శిక్షించబడుట.

యు జోసఫ్ నెయిలు, అను సైనికు డొకడు రూపాయలు ఇతరులయొద్ద నుండి పుచ్చుకొని నను నేరముమీద బొంబాయియందలి ముఖ్యపెన్సి లో విచారించబడి, నేరము దని నిర్ణయించబడెను. గారతనికి, ఒకదినపు సాధారణశిక్షయు, రూ500ల ను విధించెను. ఆపరాధద్రవ్యము నుండి రూ500ల ననికి ఇచ్చునటుల సంకల్పము వ్యాయమార్తి శిక్షా

(Delayed in transmission.)

AMRITSAR, April 29.

All is quiet, Jallunder movable column is marching rough the district. The Officer Commanding is holding durbars at important places for the purpose of dispelling rumours and reassuring the well disposed.

Lahore Rioters. Reduction of Sentences. (Delayed in transmission.)

LAHORE, April 30.

The following press "communiqué" is issued by the Punjab Government:—In the badshahi Mosque case tried by the Commission under the Martial Law Ordinance, 1919, all the nine accused were sentenced to transportation for life and forfeiture of property. The Lieutenant-Governor under the provisions of section 401-2, Criminal Procedure Code, has been pleased, in accordance with the recommendations of the Commission, to reduce the sentence of three to transportation for 14 years, another three to 10 years' rigorous imprisonment, one to 7 years' rigorous imprisonment, and one to 3 years' rigorous imprisonment. The sentence of forfeiture will stand.

Amritsar Station Incident.

Official Explanation.

Another "communiqué" states the facts fully regarding the incident which occurred at Amritsar railway station on the 12th instant, in connection with the removal of a number of "Kirpans" from a party of travellers including some ladies. The "communiqué" says a detailed enquiry has been made into the circumstances, from which it appears that on the 12th instant, the military authorities in the station had their attention drawn to the fact that in one of the compartments of the train which had just arrived were a number of Sikh girls. They were escorted by three men, who were seated in another compartment. The men had in their possession hatchets and they themselves called the attention of the military authorities to the fact that the girls under escort had with them a number of "Kirpans". The military authorities were in doubt whether the "Kirpans" should be confiscated or not. They did not, however, take any steps to remove them and on the arrival of the Deputy Superintendent of Police, himself a Sikh gentleman, consulted him in the matter. He explained the situation to the male members of the party and persuaded them to give up all the "Kirpans" in their possession. While this was being done, however, the Commissioner and the Deputy Inspector-General of Police arrived and ordered the return of the "Kirpans" to their respective owners, the hatchets being retained by the military authorities. The statement of the Superintendent of Police and the enquiries made by the Commissioner make it quite clear that the ladies were searched, their male escort themselves stated about having informed the police of the existence of the "Kirpans". The ladies made no complaint whatever to the Commissioner that they had been either searched or molested, and the whole party proceeded on their journey by the next train, which left about an hour afterwards. It is only necessary to add that the search of women passengers by men is strictly forbidden, and any one found carrying out such search would be punished.

Kasur Rioters.

Judgment of the Commission. (Delayed in transmission.)

LAHORE, April 30.

The Martial Law Commission, presided over by Colonel Irwin, to-day gave judgment in the case against Kasur rioters, who were concerned in the murders of Warrant Officers Selby and Mastyn, and serious injury to two officers and two Territorial Corporals in addition to attacks on a European lady. Eleven accused were sentenced to death, two being recommended to mercy as eventually they tried to protect the lady. Three accused were sentenced to transportation for life, and one accused was acquitted.

Amritsar Riots.

Graphic Details. (Delayed in transmission.)

LAHORE, April 12.

A representative of the "Civil and Military Gazette," visited Amritsar on Friday afternoon and learned graphic details concerning the riot there on Thursday night. In that affray five Europeans were murdered, one in addition to those mentioned yesterday being Acting Sergeant Howlands, of the Military Works. It appears that the Deputy Commissioner, Mr. Miles Irving, went for Dr. Kitchlew and Dr. Satyapal to come to his bungalow about 10-30 A.M. He put them into motor cars and sent them off by rail to Dharamsala. The order of arrest was under the Defence of India Rules. The authorities were prepared for certain amount of trouble as the result of this, and expected a sort of disorderly meeting of protest, and perhaps an attempt at demonstration. Troops were, therefore, out under Captain Massey, Officer Commanding the Station, who was caterpillar on a route march. What actually happened was not expected. News of the arrest got about the city at 11-30 and there was, in the words of one who was there, quite amazingly sudden and spontaneous rising of all disorderly elements. It is hardly an exaggeration to say that all the shops were closed within a quarter of an hour, and about noon a crowd streamed out from the city in a wild roaring mob and tried to rush the railway station and Civil Lines. They were fired on, stopped in the vicinity of the station and driven back by the mounted men of the 12th Ammunition Column under Captain Batting Somerset Light Infantry, and the police under Mr. Plomer, Deputy Superintendent. The approaches had been guarded by pickets of cavalry raised from Ammunition Column and other sources, and infantry were held in reserve. Before orders could be carried out to replace the Cavalry pickets by the Infantry, the disorderly elements had armed themselves with "lathis" and stones swept aside. The cavalry fought on the road bridge and appeared to be within the reach of the Civil Station. Their progress, however, was hindered by the police picket under Mr. Plomer and further advance was barred by other units mentioned above, organising an effective resistance. The crowd were forced back over a bridge leading to the Civil Station and the bridge was picketted by the infantry. While all this happened another part of the huge crowd had gone to every Christian place in the city. They burnt the National Bank, the Chartered Bank, the Alliance Bank, the Town Hall the Mission Church and the Depot of the Punjab Religious Book Society, and murdered Messrs. Stewart and Scott of the National Bank, and Mr. G. M. Thomson of the Alliance Bank. The Telegraph Office was attacked, but a detachment of a Pathan regiment, doing railway guard, rushed to the spot and drove the rioters away. Special mention must be made of Mr. Pinto, at the

Telegraph Office, who, although overpowered till rescued by the guard, his instruments were smashed and wires disconnected, attack to his post, reconnected and obtained communication again with the outside world.

Mr. P. E. E. Jaraman, a Municipal Commissioner, had a thrilling escape from the city, together with three other men Mr. J. W. Thomson and Mr. A. Ross of the Chartered Bank and Sergeant Parsonage of the S. and T. Corps. He says:—I was cycling into the city at 12-40 P.M. and met a crowd coming towards the Town Hall gate. They took no notice of me, called at the National Bank, saw Messrs. Stewart and Scott. No business was being done in the bank and there was obvious excitement in the air. I then went on to my office, which forms part of the Town Hall and is in the city. I heard the crowd rushing back at about 1 o'clock crying "they have killed two of us; bring 'lathis'." At this moment Mr. G. N. Thompson of the Alliance Bank called me upon the telephone, and just as he said "What is all this tamasha about" the line crossed. I replied that we were crossed and would get another line and the telephone went wrong. The crowd that had been shouting, quickly returned in increased numbers. The first building demolished was the Post Office in the Town Hall. The office was at the back of mine. They broke the windows and looted the place and set fire to it. They left the Post Office and came to my office and smashed the windows. I had a loaded revolver, but happily the police arrived on the scene with their very capable leader. I heard him give order "charge" and the crowd went away. I was then advised to leave the Office and go to police quarter at Potwabi, close by and adjoining the Town Hall. This I very quickly did. I stayed there till 2-30 P.M. when I was advised to go to a private house shelter. After leaving me, the crowd went to the National Bank. They went for Messrs. Stewart and Scott, and knocked them out with "lathis." A Sikh head-clerk was also there. After putting a big almirah on the top of three of them, they pulled the Sikh out and pushed him out of the way and then attacked Messrs. Stewart and Scott with "lathis." The rioters looted the office, took all loose cash amounting to Rs. 500 or Rs. 600, and returned to their two European victims. They then poured oil or petrol on everything and set fire to the buildings. The safe was locked.

Mr. Gandhi's Manifesto.

MAY 1st.

Mr. Gandhi has issued the following as "Satyagraha" series leaflets No. 6:—

BROTHERS AND SISTERS,—Friends have been incessantly telling me a strong feeling prevails that some way ought to be found to give expression to popular feeling in the matter of Mr. Horniman's deportation. The desire is quite natural. But as I have already observed, the fact that we have preserved the peace itself is an eloquent demonstration of our feeling. It is my specific opinion that such preservation of peace is only possible where "Satyagraha" is going on. I believe that the authorities have also been amazed at the profound peace prevailing throughout the city. And no wonder. The Government know that popular feeling regarding Mr. Horniman's runs high. In order that a demonstration of this feeling may not run in undesirable channels the Government have made elaborate military preparations. But it is highly creditable to Bombay that the military have had to remain idle. It is a worthy achievement for "Satyagraha." I have no doubt that if people could thus restrain themselves on all occasions the nation would occupy a much high status. No one need assume that we have not been taking or that we shall no longer take measures for getting Mr. Horniman back in our midst. Of all measures the present calmness is the greatest. Yet I suggest that those who are keen on suspension of business may devote a day's profits to some public activity. But the chief thing I am desirous of showing in this leaflet is the following:—The agitation hitherto adopted in this country are as different from "Satyagraha" as the North Pole is from the South. An appreciation of this fact will of itself remove many of our perplexities. We have seen that there is a difference between Satyagraha meetings and others. Satyagraha is based upon Religion. In it only truth, calmness, serenity, patience, fearlessness etc., should alone be seen. A Satyagraha strike must differ from others I have already quoted an occasion when a Satyagraha strike had to be suspended when a different strike was declared. What we expect to attain by acclamations in ordinary movements we often gain by silence in Satyagraha. The human voice can never reach the distance that is covered by the still small voice of conscience. Instances to show the unique character of Satyagraha can easily be multiplied and we ought not to be surprised to see things not going in the orthodox fashion, and I therefore beseech all not to be agitated because they see no outward demonstration over Mr. Horniman's deportation. I ask them to be patient and to have full faith that by going along the path of "Satyagraha" we shall meet our brother all the sooner for it.

A Proscribed Newspaper.

(Delayed in transmission.)

DELHI, April 30.

The "Akhlwat," a vernacular paper of Lucknow, has been served with an order, prohibiting its entry into Delhi.

The Gujranwala Riots.

Detailed Story of the Outbreak. (Delayed in transmission.)

LAHORE, April 30.

The "Civil and Military Gazette" publishes an account specially written for this paper of the Gujranwala riots in to-day's issue. The account gives a detailed story of the outbreak of rioting at the station, burning of the buildings, work of aeroplanes, Mr. Heron's (Superintendent of Police) pluck and coolness arrival of British troops and outbreaks in the district. The following are extracts from the account. About the midday on the 14th April, crowds began to attack railway line on Lahore side. They were dispersed by the police, but then it was found that a bridge was burning further along the line. Mr. Heron and the police went to extinguish it. He was about to return to the railway station when a large mob of men and boys came towards him armed with sticks, heavy railway

hammer, happening on the way. Till then despite the crowd would settle down who was continuously urged the 6th without any answer with him that the attack was made on Mr. Heron. Pass off as on mob. Two stones struck him and nothing got near enough to reach forward to grapple with last orders were given to fire. The crowd then dispersed returning towards the city and apparently several were wounded though none were killed. There it appears that while a certain number remained to demonstrate outside and near the railway station others were turned to deliberate in an open space in the town. While speeches of previous type were going on news of the wounded arrived to the assemblage and spread like wildfire and the mob started out again bent on mischief. From that time onwards various buildings were set on fire in turn by different parties. Post and Telegraph Office opposite the railway station, the Dak bungalow and tahsil were soon set on fire by various parties of boys mainly, it would appear under some sort of discipline. When the news came that Katchari and civil station was being attacked Mr. Heron left the railway station with a posse of Police leaving others with instructions to fire on any one attacking the railway station. In his absence the station and goods shed and some wagons were set alight. A number of shots were fired by the police under Mr. Heron who although evaded an encounter as much as possible, a sufficient number received buckshots and other wounds to discourage them from further outrages. Unfortunately one section of the mob obtained access to the church and set that also on fire. Meanwhile a few women and children left in the station had taken refuge in the treasury, an ancient fortified building with loopholes of an antique pattern. Crowds were already giving up the contest as not good enough when several aeroplanes arrived from Lahore and drove the evidences hastily to cover. However by bombs and machine gunning several casualties were inflicted though not nearly as many of the ruffians and hooligans of the mob deserved. Still the effect was decisive and people hid themselves in their houses and during the night a large number of them fled into the adjoining villages. About the time the aeroplanes turned up Colonel O'Brien arrived in a motor from Lahore. Seeing that the civil station was burning he pressed on towards it. The mob was already disappearing by other routes and by the time he reached the treasury and ascertained that all Europeans were safe there was no opposition to be seen. Finally the anxiety was completely dispelled at 9 p.m. when a detachment of 50 men of south Lancashires arrived from Sialkot. A message had fortunately got through from one of the telegraph stations up the line. Next morning after the arrival of Mr. Douglas Donald, D.I.G. troops and police marched round the town and a number of persons were arrested. These included several pleaders and Barristers and others alleged to be pleaders. These arrests and the presence of troops have completely calmed the situation.

Accused Placed on Trial.

(Delayed in transmission.)

LAHORE, April 30.

On Tuesday 12 cases involving 14 persons accused of being in possession of property stolen from the National Bank of India, Ltd., Amritsar, and one case of waging war against 34 accused from Gujrat, were placed before the commission and will be heard during the course of the week.

Judgment in Dandu Fauj Case.

Judgment had been delivered by Mr Justice Leslie Jones in Dandu Fauj case. The following is the judgment:—Evidence for the defence as to the fact is worthless. Chanan Din (accused No. 1) organised and led a band which called itself Dandu Fauj and armed with stick paraded the streets of Lahore on the evening of the 11th and the morning of 13th April. At a time when a state of rebellion was already in existence they marched too deep carrying their sticks as if they were rifles. At constant halts they knelt by numbers as if in a firing position. On numerous occasions Chanan Din made inflammatory speeches proclaiming that he and his band were rebels and looked not to His Majesty the King but to Germany Turkey and Kabul as their Suzerains. He invoked the assistance of God and of these powers to overthrow the British Government. He also made reference to Rowlatt Bill. Chanan Din's speeches were applauded by the mob which as it passed along was joined by recruits who were supplied with sticks. One person who knowing the assembly to be unlawful supplied sticks was Sita Ram (No. 7). No real violence was attempted or committed. Evidence against Sham Das (No. 8) who was charged with the same action as that of Sita Ram is insufficient and he is acquitted Chanan Din (No. 1) principal offender had already been convicted in the case Crown vs Abdul Hai, et al. Of other accused Quamar Din and Prem Narain (Nos. 2 and 3) were most prominent. Lal Din (No. 5) is given the benefit of previous loyal conduct. Behar (No. 4) is a youth of only 16 years of age. Sentences are as follows: Chanan Din—transportation for life Quamar Din and Prem Narain—transportation for 7 years; Bahira fine of Rs. 250 or in default 6 months rigorous imprisonment; Lal Din son of Chir g Din two years rigorous imprisonment; Lal Din, son of Amir 3 years rigorous imprisonment and Sita Ram 6 months rigorous imprisonment. Sham Das is acquitted.

LAHORE, May 1.

The following press communiqué is issued by the Punjab Government: The Punjab Government have received a report of the activities of Ahmediyya community of Qadian in representing the disturbances and in keeping apart from all participation in any of the unlawful agitations which have, disfigured the Punjab. The community had been exhorting upon all their followers to have nothing to do with the movements and their efforts have been reported to have been entirely successful.

Darbar in Lahore.

LAHORE, May 1.

The "Civil and Military Gazette" understands that His Honour the Lieutenant Governor is holding a darbar at Lahore on the 12th May.

Judgment in Lahore Sedition Case.

Judgment has been pronounced in Colonel Irwin's Court in Lahore sedition case. Fazla a resident of Lahore has been sentenced to transportation for life.

నందనియు చెప్పిరి. వారిని కమిషనరు మున్నగు కోర్టుపై విషయమై భాగము తరలించిరి. పిమ్మట అత్యంత కోర్టుపై ఉన్నవని నవారికి తెలియబరచినట్లు వారికి చెప్పిరి. తరువాత అందఱును వెళ్లిపోయిరి. అప్పటినుండి శ్రీమంత్రాధికారులు చేయుచున్న పనులు వారిని పరిశోధించుటకు దోహదపడవలసి. ఎకరైన అట్టిపనిచేసినట్లు తెలిసినవలెయు కమిషనరుకును.

ఏప్రిల్, 29:—మైసూరు ప్రతినిధిసంఘము వారు నేటి మధ్యాహ్నము సభ గావించిరి. అందు రెవిన్యూనర్వేదికయందు రెవిన్యూఫాపనమును గూర్చి ఆలోచనచేసిరి. ఉద్యోగస్థులుగాక తదితరుల సంఘములను నెటిల్ మెంటు ఉద్యోగియుని ప్రత్యుత్తరము విచారణచేయువరకు తాలూకాయొక్క పునర్వ్యవస్థాపనము నిరసనగా ఉదయించిరి. ప్రత్యుత్తరములు రెజిస్ట్రేటివు కాన్సిలు వారివలనను, తర్ఫీదుపడువరకు ప్రతినిధులకు గవర్నమెంటువారు మూడు 10 కోట్లలోగా ఆయాసంగతుల నిబంధనలు అమలులోనికి తెచ్చును.

రెజిస్ట్రేటివు కాన్సిలులో, ప్రతిజిల్లాకును ఒకసభ్యుడు ప్రధానముగా ప్రతినిధిసంఘపు తరపున నుండవలసినదిగా ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. గవర్నమెంటువారు ఆయా అంశములను శ్రద్ధతో గమనించుట ననిరి.

లి. గుండురావుగారు, మైసూరువాడు కానివత్తుడు నను మైసూరునందు భూమికలవాడు కానివత్తుడును గవర్నమెంటువారివలన, రెజిస్ట్రేటివు కాన్సిలులోకి గాని, ప్రతినిధి సంఘములోకిగాని ఎవరిని సభితులుగా చేర్చుకొనవలసి చెప్పిరి. గవర్నమెంటువారి అందులకు సమ్మతించిరి.

వాటికిగాను జరిగిన యింతరమాత్మనా. దివానుగారు తమ సమస్యను గురించిన తరువాత ఆర్థిక విషయమై జరిగిన తర్కభిలంబు చూచిరి. నంబూకాడ్ కాపురస్థుడగు మి వేంకటరామయ్యగారు ఇప్పుడు వన్ను వసూలు చేయబడుచున్న దనియు దానిని 8 సంవత్సరములవరకు ఆపుదల చేయవలసిన దనియు చెప్పిరి.

క్రొత్తచట్టములను అచటములకు సంఘపు సభితుని యెదుట నుంచెడువరకును ఆపుదల చేయవలసిన దనియు ఆదాన్ భానుగారు చెప్పిరి. ఇటీవల ఆ చట్టములకు సంఘము వారు విచారించి గవర్నమెంటువారిని వాటిని నిలిపివేయ మని విజ్ఞాపనమును చేయవలసినదిగా కోరుతున్నాను. ఇంక కొంత మంది తర్కభిలంబు వినివరకువాత దివానుగారు సభ్యులను తమ తర్కభిలంబు ఇకమిదట కట్టివేయవలసిన దని చెప్పిరి. వారు ప్రజలయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యమును తెలుపగోరి. ప్రతినిధిసంఘపు సభ్యులుగానుండువా డొకడు రెండు నెలలపాటు హాజరు కావలసినదని కార్మికు కృష్ణమూర్తిరావుగారు చెప్పిరి. గవర్నమెంటువారు అప్పుడు ప్రతి మెంబరుకును డబుల్ ఫస్టుక్లాసు టికెట్టును ఇచ్చుటకును ఇష్టపడుదురు.

లి. నరసింహరావుగారు డబుల్ ఫస్టుక్లాసు కాక 1-6 ఫస్టుక్లాసు ఇచ్చెద రనిరి. అందుకు 8 గురు ఏర్పరచబడిరి.

తిరువేంద్రం, మే: 1—నాయుడులిగేడు, కమాండంటు గారు కల్వల్ ప్రాస్తు గారు రాష్ట్రీయ ఉద్యోగమునండి తొలగిపోవుచున్నారు. ఆయన ఉద్యోగములోనికి కల్వల్ ఓట్సుగారు కమాండంటుగా వచ్చుచున్నారు.

కావలెను

1597

శ్రీ మైలవరము బాలభారతీ సమాజమునకు శ్రుతిలయజ్ఞానముతో స్వతంత్రముగాపాడదగిన సంగీతము నాటకానుభవము కలిగి హిరోకార్యరత్న వేయదగిన వారొకరు. జీతము నెలకు రు 20-0-0 మొదలు 40-0-0 వరకు యోగ్యత నుబట్టి యాయబడును. కావలసినవారు సదరు సమాజము సెక్రటరీగారైన శ్రీ కొమ్మూరి వట్టాభిరామయ్యగారివద్దకు వచ్చి మూల్యాదినయెడల తప్పిళ్లు తెలియగలవు.

R. S. V. Papaya rao.

తెలవాడ } శ్రీ బాలభారతీ సమాజపు ప్రొవైటరు
25-4-19 } అందు సపుకు మైలవరం యచ్చేటు జనించారు.

శ్రీ వీర వేంకట సత్యనారాయణ స్వామి కళ్యాణమహోత్సవ మంగళాశాసన పత్రిక.

ఉ. శ్రీమతులార ! భక్తజనశేఖరులార సమంజసుని శోభాయతీల సన్నవరమందగు రత్నగిరింద్రమందు నో మోయననోపమందు వివిధోత్సవము ల్లిలకింప సత్యనారాయణమూర్తి దౌత్యవియంబునకై దయనీయుడేవునా.

శ్రీమన్మమిందల మండనాయమాన శ్రీమదాంధ్రజాతీకీర్తి పంపానదీతీరవాస్తవ్య శ్రీమదన్నపురి విరాజమాన శ్రీమద్రత్నగిరి నివాసులును, హరిహరహిరణ్యగర్భ శ్రీమార్యైత్వక పరమేశ్వరి పరమేశ్వర స్వరూపులును, పంచాయతిన పూర్వాదియైన జీవతమునగు శ్రీ వీరవేంకట సత్యనారాయణ స్వామివారి పాదపద్మములు సన్నిధించి,

శ్రీస్వామివారి ప్రత్యభివృద్ధి, గ్రామనివాసులు నగువారికి శ్రీ సిద్ధార్థి నామ సంకర వైశాఖ శు ౧౧ యే కాదకీర్తివారం మొదలు (అనగా ఆ 1919 సం॥ ౧౦ ది 10 మేయి లేదని మొదలు) భక్తలొక సంవత్సరాంతమై జరుగబోవు శ్రీస్వామివారి కళ్యాణోత్సవము యీ క్రింద వివరింపబడినదిని జరుగును గాన బహువిధంబులగు నిత్యోత్సవములగు యానందించుటకై మిరల సతులుంబ మిశ్రవారముగావచ్చి చూచి సంతసించి శ్రీస్వామివారి ప్రసాదమును స్వీకరించి శ్రీ స్వామివారి సన్నిధిని జరుగు సత్కారములకై కొని పుత్రప్రాప్త్యాద్య భిలాభివృద్ధులను బొందవలయునని యిందుములముగా దాఖియ బఱచుట యైనది.

- (1) ది 10 మేయి—రాత్రి ఉరేగింపులుత్సవము, కళ్యాణోత్సవము.
- (2) ది 11 మేయి—వగలు గానసభలు, రాత్రి విమానోత్సవము, భాగవతము.
- (3) ది 12 మేయి—మధ్యాహ్నం, సదస్యము, పండితసభ: రాత్రి గజవాహనోత్సవము.
- (4) ది 13 మేయి—ఉదయం, వనవిహారోత్సవము, మధ్యాహ్నం పారికథ, రాత్రి విమానోత్సవము గొల్ల వేయము.
- (5) ది 14 మేయి—ఉదయం, చక్రతీర్థము, మధ్యాహ్నం నాగబలి దండియాడింపులుత్సవము. రాత్రిగరుడ వాహనోత్సవము.
- (6) ది 15 మేయి—మధ్యాహ్నం ఉత్సవాగమము, రాత్రి శ్రీపుష్పయోగోత్సవము.

N. B. అవకాశమును బట్టి బాణసంచులు భక్తిరస పూరితములగు మేళతాళములు మున్నగు విసేదములతో బహువిధములగు ఉత్సవములు గావించబడును. కొన్ని మార్పులుగూడ జేయబడును. (1599)

శ్రీవీర వేంకట సత్యనారాయణమూర్తిగారి యాజ్ఞానరక్షణ, శ్రీ రాజా యినుగంటి వేంకట రాజగోపాలరామ సూర్యప్రకాశ రాయనింగారు.

శ్రీ సిద్ధార్థి నామ సంకర వైశాఖ శు ౧౧ సోమవారం మకాం గోదావరజిల్లా, పెద్దాపురం తాలూకా, ఆరెంపూడి, అన్నవరం రత్నగిరి.

తల్లిని ప్రతిదినమును పూజింపుడు !!!
“భారతమాత చిత్ర పటము”

ఈపటమునందు, లక్ష్మీ, సరస్వతి, దుర్గ, రూపమణి లాంటి యై భారతమాతయొక్క స్వరూపమును చూపునట్లు వ్రాయబడినది. జననియొక్క నాలుగుమాస్తములును, అన్న, సత్య, జ్ఞాన, ధర్మములను ప్రపంచమున కొనుగడు, హైందవజాతీయ భద్రాకమును బూనియున్నది. పటము 15+20 అంగుళముల పైజాలోయింపలతో, మంచికాగితముమీద ముద్రించబడినది. ఢిల్లీలో సమావేశమైన గతదిన జాతీయమహాసభయందు 4 పేల ప్రతు లమ్ముడైనవి. ఇక 2 పేల ప్రతులుమాత్రమే గలవు. వీటిని ఏక మొత్తముగాగాని, తదవకు 100 ప్రతులకు తక్కువలేకుండాగాని కొని, గ్రామముల వెంట నమ్ముకొనువారికి, సులభమైనట్టియై, పనిత్రమైనట్టియు, మంచియోగ్యమైన వాగ్య పారము. అట్టివారికి బహుస్వల్ప ధర కియ్యబడును. ఇల్లరవెల ప్రతి 1కి 3 అణాలు. పోస్టుఖర్చుకొనువారే భరించవలెను. కాంపిల్ కాపీలు ఉచితముగా బంపుటచే. తక్షణమే క్రింది తెలుసామాట వ్రాసి తెప్పించుకొనరను. (1595)

పింగళి వెంకయ్య, మచిలీపట్నము.

శ్రీమన్మమిందల మండనాయమాన శ్రీమదాంధ్రజాతీకీర్తి పంపానదీతీరవాస్తవ్య శ్రీమదన్నపురి విరాజమాన శ్రీమద్రత్నగిరి నివాసులును, హరిహరహిరణ్యగర్భ శ్రీమార్యైత్వక పరమేశ్వరి పరమేశ్వర స్వరూపులును, పంచాయతిన పూర్వాదియైన జీవతమునగు శ్రీ వీరవేంకట సత్యనారాయణ స్వామివారి పాదపద్మములు సన్నిధించి,

శ్రీస్వామివారి ప్రత్యభివృద్ధి, గ్రామనివాసులు నగువారికి శ్రీ సిద్ధార్థి నామ సంకర వైశాఖ శు ౧౧ యే కాదకీర్తివారం మొదలు (అనగా ఆ 1919 సం॥ ౧౦ ది 10 మేయి లేదని మొదలు) భక్తలొక సంవత్సరాంతమై జరుగబోవు శ్రీస్వామివారి కళ్యాణోత్సవము యీ క్రింద వివరింపబడినదిని జరుగును గాన బహువిధంబులగు నిత్యోత్సవములగు యానందించుటకై మిరల సతులుంబ మిశ్రవారముగావచ్చి చూచి సంతసించి శ్రీస్వామివారి ప్రసాదమును స్వీకరించి శ్రీ స్వామివారి సన్నిధిని జరుగు సత్కారములకై కొని పుత్రప్రాప్త్యాద్య భిలాభివృద్ధులను బొందవలయునని యిందుములముగా దాఖియ బఱచుట యైనది.

శ్రీమన్మమిందల మండనాయమాన శ్రీమదాంధ్రజాతీకీర్తి పంపానదీతీరవాస్తవ్య శ్రీమదన్నపురి విరాజమాన శ్రీమద్రత్నగిరి నివాసులును, హరిహరహిరణ్యగర్భ శ్రీమార్యైత్వక పరమేశ్వరి పరమేశ్వర స్వరూపులును, పంచాయతిన పూర్వాదియైన జీవతమునగు శ్రీ వీరవేంకట సత్యనారాయణ స్వామివారి పాదపద్మములు సన్నిధించి,

శ్రీస్వామివారి ప్రత్యభివృద్ధి, గ్రామనివాసులు నగువారికి శ్రీ సిద్ధార్థి నామ సంకర వైశాఖ శు ౧౧ యే కాదకీర్తివారం మొదలు (అనగా ఆ 1919 సం॥ ౧౦ ది 10 మేయి లేదని మొదలు) భక్తలొక సంవత్సరాంతమై జరుగబోవు శ్రీస్వామివారి కళ్యాణోత్సవము యీ క్రింద వివరింపబడినదిని జరుగును గాన బహువిధంబులగు నిత్యోత్సవములగు యానందించుటకై మిరల సతులుంబ మిశ్రవారముగావచ్చి చూచి సంతసించి శ్రీస్వామివారి ప్రసాదమును స్వీకరించి శ్రీ స్వామివారి సన్నిధిని జరుగు సత్కారములకై కొని పుత్రప్రాప్త్యాద్య భిలాభివృద్ధులను బొందవలయునని యిందుములముగా దాఖియ బఱచుట యైనది.

శ్రీమన్మమిందల మండనాయమాన శ్రీమదాంధ్రజాతీకీర్తి పంపానదీతీరవాస్తవ్య శ్రీమదన్నపురి విరాజమాన శ్రీమద్రత్నగిరి నివాసులును, హరిహరహిరణ్యగర్భ శ్రీమార్యైత్వక పరమేశ్వరి పరమేశ్వర స్వరూపులును, పంచాయతిన పూర్వాదియైన జీవతమునగు శ్రీ వీరవేంకట సత్యనారాయణ స్వామివారి పాదపద్మములు సన్నిధించి,

శ్రీస్వామివారి ప్రత్యభివృద్ధి, గ్రామనివాసులు నగువారికి శ్రీ సిద్ధార్థి నామ సంకర వైశాఖ శు ౧౧ యే కాదకీర్తివారం మొదలు (అనగా ఆ 1919 సం॥ ౧౦ ది 10 మేయి లేదని మొదలు) భక్తలొక సంవత్సరాంతమై జరుగబోవు శ్రీస్వామివారి కళ్యాణోత్సవము యీ క్రింద వివరింపబడినదిని జరుగును గాన బహువిధంబులగు నిత్యోత్సవములగు యానందించుటకై మిరల సతులుంబ మిశ్రవారముగావచ్చి చూచి సంతసించి శ్రీస్వామివారి ప్రసాదమును స్వీకరించి శ్రీ స్వామివారి సన్నిధిని జరుగు సత్కారములకై కొని పుత్రప్రాప్త్యాద్య భిలాభివృద్ధులను బొందవలయునని యిందుములముగా దాఖియ బఱచుట యైనది.

శ్రీమన్మమిందల మండనాయమాన శ్రీమదాంధ్రజాతీకీర్తి పంపానదీతీరవాస్తవ్య శ్రీమదన్నపురి విరాజమాన శ్రీమద్రత్నగిరి నివాసులును, హరిహరహిరణ్యగర్భ శ్రీమార్యైత్వక పరమేశ్వరి పరమేశ్వర స్వరూపులును, పంచాయతిన పూర్వాదియైన జీవతమునగు శ్రీ వీరవేంకట సత్యనారాయణ స్వామివారి పాదపద్మములు సన్నిధించి,

శ్రీస్వామివారి ప్రత్యభివృద్ధి, గ్రామనివాసులు నగువారికి శ్రీ సిద్ధార్థి నామ సంకర వైశాఖ శు ౧౧ యే కాదకీర్తివారం మొదలు (అనగా ఆ 1919 సం॥ ౧౦ ది 10 మేయి లేదని మొదలు) భక్తలొక సంవత్సరాంతమై జరుగబోవు శ్రీస్వామివారి కళ్యాణోత్సవము యీ క్రింద వివరింపబడినదిని జరుగును గాన బహువిధంబులగు నిత్యోత్సవములగు యానందించుటకై మిరల సతులుంబ మిశ్రవారముగావచ్చి చూచి సంతసించి శ్రీస్వామివారి ప్రసాదమును స్వీకరించి శ్రీ స్వామివారి సన్నిధిని జరుగు సత్కారములకై కొని పుత్రప్రాప్త్యాద్య భిలాభివృద్ధులను బొందవలయునని యిందుములముగా దాఖియ బఱచుట యైనది.

శ్రీమన్మమిందల మండనాయమాన శ్రీమదాంధ్రజాతీకీర్తి పంపానదీతీరవాస్తవ్య శ్రీమదన్నపురి విరాజమాన శ్రీమద్రత్నగిరి నివాసులును, హరిహరహిరణ్యగర్భ శ్రీమార్యైత్వక పరమేశ్వరి పరమేశ్వర స్వరూపులును, పంచాయతిన పూర్వాదియైన జీవతమునగు శ్రీ వీరవేంకట సత్యనారాయణ స్వామివారి పాదపద్మములు సన్నిధించి,

Printed and Published by K. Nageswara Rao, at the Andhra Patrika Press, 7, Thambu Chetty Street, Madras.